

PUBLIEKE VERSIE

Het Mededingingscollege van de Belgische Mededingingsautoriteit

Beslissing BMA-2020-V/M-04 van 23 januari 2020 in toepassing van artikel IV.71, § 1 van het Wetboek van economisch recht ingevoegd door de wet van 2 mei 2019

Zaak nr. MEDE-V/M-19/0041

Verzoek om voorlopige maatregelen van BVBA Hector Cue Sports Belgium jegens VZW Belgische Golfbiljart Bond¹

I. Procedure

1. Verzoekster heeft op 19 november 2019 een klacht neergelegd (hierna de 'Klacht') waarna de auditeur-generaal na het horen van de directeur economische studies een onderzoek opende op 19 november 2019 en de zaak werd ingeschreven onder nummer MEDE-P/K-19/0040;
2. Verzoekster heeft op 21 november 2019 een verzoek om voorlopige maatregelen neergelegd dat werd ingeschreven onder nummer MEDE-V/M-19/0041;
3. De Voorzitter heeft op 9 december 2019 het College samengesteld;
4. De Voorzitter heeft op 10 december 2019 partijen opgeroepen voor de zitting van 20 december 2019;
5. Verweerster heeft op 17 december 2019 schriftelijke opmerkingen neergelegd;
6. Verzoekster, Verweerster, het Auditoraat en de directeurs economische en juridische studies werden gehoord door het College op de zitting van 20 december 2019;
7. De Voorzitter heeft op 6 januari 2020 een beslissing genomen over vertrouwelijkheid van passages en bijlagen in stukken die neergelegd werden na de zitting van 20 december 2019;

---

¹ Hierna 'BVBA Hector Cue Sports Belgium' of 'Verzoekster' en 'VZW Belgische Golfbiljart Bond' of 'Verweerster'.

II. De partijen

II.1 Verzoekster

8. **BVBA Hector Cue Sports Belgium** ingeschreven in de Kruispuntbank van ondernemingen onder het nummer BE0701.664.148, met maatschappelijke zetel te 2520 Ranst, Ter Stratenweg 29D; bijgestaan en vertegenwoordigd door Meester Mathieu Baert en Mtr Floortje Buysens, advocaten met kantoor te 5082 Gent, Bollebergen 2A bus 20.

II.2 Verweerster

9. **Vzw Belgische Golfbiljart Bond-Ligue Belge de Billard Golf-Belgium Golf Billiards League**, ingeschreven in de Kruispuntbank van ondernemingen onder het nummer BE0409.053.750, met maatschappelijke zetel te 3053 Oud-Heverlee, Kortestraat 22; bijgestaan en vertegenwoordigd door Meester Jo De Nul, advocaat, met kantoor te 1750 Lennik, Ninoofsesteenweg 219.

III. Het verzoek

10. Het Verzoek luidt als volgt:

“HCSB verzoekt het Mededingingscollege in afwachting van een beslissing naar aanleiding van de klacht ten gronde van HCSB om conform art. IV.73 WER:

Het verzoek ontvankelijk en gegrond te verklaren;

Te beslissen dat prima facie blijkt, minstens dat het niet kennelijk onredelijk is om te oordelen dat, de BGB, door het eenzijdig uitsluiten in haar Reglement van bepaalde (golf)biljartballen, zonder objectieve verantwoording, in het bijzonder door het aanduiden van één enkel specifiek merk van (golf)biljartballen binnen haar federatie, waarbij de (golf)biljartballen van o.m. HCSB niet mogen worden gebruikt, een verboden restrictieve mededingingspraktijk begaat overeenkomstig de artikelen IV.1 en IV.2 WER.

Dienvolgens, de onmiddellijke schorsing te bevelen van deze restrictieve mededingingspraktijken door de BGB. De BGB meer bepaald te verplichten om binnen haar federatie en via haar reglement geen restricties meer op te leggen over het type (merk) van biljartballen dat binnen BGB mag worden gebruikt, zonder objectieve en gegronde verantwoording. De door HCSB ontwikkelde (golf)biljartballen (ook) te doen toelaten binnen de BGB.

Een dwangsom op te leggen van 1.000,00 EUR per dag dat de BGB de restrictieve mededingingspraktijk niet stopzet.

De BGB te bevelen om op haar kosten de uit te spreken beslissing binnen de 7 dagen te publiceren op haar website en deze mee te delen via de gebruikelijke communicatiekanalen aan al haar leden, inclusief haar verbonden en haar clubs.

Feitelijke kader en voorgaanden

I. “DE FEITEN

1. DE PARTIJ HECTOR CUE SPORTS BELGIUM

- 1. De BVBA HECTOR CUE SPORTS BELGIUM (afgekort en hierna “HCSB”) is de Belgische dochteronderneming van LOONTJENS BILJARTS, een Nederlands bedrijf dat bijna 100 jaar op de markt is en gespecialiseerd is in de verkoop van biljarttafels, -keuen en -accessoires, zoals biljartballen. De producten kennen een groot aantal innovaties en behoren tot de wereldtop in driebanden biljart.*

HCSB is de vennootschap achter het merk ‘DYNASPHERES’ en is onder die benaming een wereldwijde verdeler van (golf)biljartballen met zetel te België (<https://www.dynaspheres.com>) (stuk A-1).

HCSB wenst vanzelfsprekend met haar product actief te zijn op de Belgische markt van de (competitie) golfbiljartballen. HCSB heeft dienaangaande twee gespecialiseerde golfbiljartballen op de markt gebracht, zijnde de “Bumper Pool Gold 615” en de “Bumper Pool Silver 614” (stuk A-2).

2. DE PARTIJ BELGISCHE GOLFBILJART BOND

- 2. De VZW Belgische Golfbiljart Bond – Ligue belge de Billard Golf – Belgium Golf Billiards League (afgekort en hierna “BGB”), is de overkoepelende sportfederatie in België voor de sport Golfbiljart (<https://www.bqbgolfbiljart.be/>).*

Golfbiljart is een biljartvariant die gespeeld wordt tussen twee spelers met vijf rode en vijf witte ballen. De spelers pogen om het eerst en om beurt alle eigen biljartballen in het doel te stoten. In het midden van de biljarttafel zijn acht rubberen tappen in kruisvorm opgesteld:

Onder de koepel van de BGB worden er zowel lokale wedstrijden als nationale wedstrijden gespeeld. Zo worden er door de BGB Belgische Kampioenschappen, Provinciale kampioenschappen en Verbondskampioenschappen georganiseerd.

- 3. Er zijn tien Verbonden actief onder de koepel van de BGB (Stuk C-1, p.11):*

- Verbond Aalst (<https://www.bqbaalst.be>;*
- Golfbiljart Zuiderkempen – Aarschot (<http://www.qbzavzw.be/>);*
- Verbond G.E.O.Z (<https://www.geoz.be>);*
- Verbond Klein-Brabant KBWW (<https://www.kbww.be>);*
- Verbond Leuven (<https://www.kvgl.be/>);*
- Limburgse Golfbiljart Bond (<https://www.limburgseqolfbiljartbond.be/>);*

- Verbond Mechelen – Lier GBML (<https://www.gbmechelenlier.be>);
- Belgische Nationale Verbond (<https://www.bqbgolfbiljart.be>);
- Pajottenland GVP (<https://www.qvpajot.be>);
- Verbond West-Vlaanderen WGF (<https://www.wqfbiljart.be>);
- Verbond Noord-Limburg NLGB (<https://www.nlqb.be>).

Al deze verbonden organiseren eveneens competities en wedstrijden.

Al deze verbonden hebben op hun beurt ook een hele reeks clubs onder hun vleugels.

Zo zijn er onder het verbond “KBWW” 31 golfbiljartclubs actief (Stuk C-6). Zo zijn onder het “Koninklijk verbond Golfbiljart Leuven” bij wijze van voorbeeld de “biljartclub Veltem”, de “biljartclub Concorde” en de “Biljartclub Vredebal” (<http://vredebal.be>) actief.

Al deze clubs organiseren eveneens competities en wedstrijden.

3. DE REGLEMENTEN VAN DE BGB, HAAR VERBONDEN EN HAAR CLUBS

4. *Al deze competities en wedstrijden, lokaal en niet-lokaal, vriendschappelijk en competitief, worden door alle leden (verbonden, clubs en spelers) van de BGB gespeeld met de verplichte inachtnaam van het reglement en de daarin voorziene standaardnormen van de BGB.*

Aangezien de BGB de enige overkoepelende erkende federatie van golfbiljart in België is, wordt golfbiljart in België uitsluitend volgens de reglementen en standaardnormen van de BGB gespeeld.

De BGB bepaalt met andere woorden de wijze waarop golfbiljartwedstrijden, en zelfs golfbiljart als dusdanig, in België worden gespeeld. De verbonden en clubs moet immers ook voor hun eigen wedstrijden – zoals deze georganiseerd binnen de club of het verbond – de regels van de BGB – zoals deze met betrekking tot de biljartballen - volgen.

5. *De BGB beschikt hiertoe over het “Reglementenboek 2019-2020” (Stuk C-1). Uit het verslag van 6 juli 2013 van de BGB (stuk C-3) en uit het reglementenboek van 2017-2018 (stuk C-2) blijken dat er over de loop van de jaren heen weinig werd gewijzigd en dat de onderstaande besproken standaardnormen reeds jaren de standaardnormen zijn.*

Verbonden, clubs en leden zijn verplicht om de reglementen en standaardnormen van de BGB na te leven (Stuk C-1 p. 28 en 61):

“2.1 PLICHTEN

2.1.1 Deze is lid van de BGB en wordt geacht het speelreglement te kennen en steeds correct toe te passen.”

“Plichten:

...

- *Aanvaarden en naleven BGB-statuten en reglementen.”*

De diverse verbonden hebben vaak een eigen intern reglement waarbij zij zich expliciet conformeren aan het Reglementenboek van de BGB. Dit blijkt onder meer uit het intern reglement van het Verbond Mechelen Lier GBML:

“3.1.1 Het GBML volgt de normen van de BGB

...

De speelballen “Super Golf Amarith” van de firma “Saluc” zijn verplicht te gebruiken bij alle officiële wedstrijden ingericht door het GBML. ...” (Stuk C-5)

4. DE REGLEMENTAIRE BEPALINGEN INZAKE DE (GOLF)BIJARTBALLEN

6. *Uit de reglementen blijkt dat binnen de BGB, en dus binnen haar verbonden en haar clubs slechts twee (golf)biljartballen van het type Aramith, beide van de NV SALUC, worden toegelaten.*

Deze reglementering gaat verder dan een exclusief gebruik van deze biljartballen bij de organisaties van de BGB intern, maar wordt dus ook toegepast op alle organisaties van haar verbonden en van de clubs van haar verbonden.

Dit is een duidelijk onderscheid met andere federaties die in het verleden inzake mededinging reeds op de vingers werden getikt en die gebruik moesten maken van een tender (zie hierna). Bij deze federaties werd het sportmateriaal louter exclusief binnen de eigen organisaties gebruikt. In casu gaat de exclusiviteit significant verder en moeten ook de clubs en al hun leden verplicht gebruik maken van de kwestieuze biljartballen, ook bij wedstrijden georganiseerd in club- of verbond-verband, en dit los van de BGB.

7. *Het hoofdstuk "Speelreglement" van het "Reglementenboek 2019-2020" bevat de "standaardnormen" en bepaalt inzake de biljartballen het volgende:*

<i>"Biljartballen</i>	<i>Golf Super Aramith van Saluc</i>
<i>Biljartballen</i>	<i>Golf Super Aramith Pro Cup van Saluc" (Stuk C-1, p. 37)</i>

Uit het "Reglementenboek 2019-2020" ("Competitiereglement") blijkt dat het gebruik van de desbetreffende biljartballen verplicht is bij gebreke waaraan er een sanctie kan worden opgelegd:

"J. Het biljart

De verplichte speelballen 'Golf Super Aramith' of pro cup Aramith waarmee de wedstrijd wordt betwist moeten al op het biljart aanwezig zijn. Na elke manche moeten de ballen gepoetst worden. Het biljart moet voorzien zijn van het biljartlaken merk 'Simonis 300 rapide' blauw-groen of blauw. Het biljart moet volledig in orde zijn 30 minuten voor aanvang van de wedstrijd, zo niet, heeft de tegenstrever het recht om te spelen onder voorbehoud."(Stuk C-1, p.74

Indien het reglement niet wordt gevolgd, kan een klacht worden ingediend bij de BGB (Stuk C-1, p. 56) en kan de BGB tevens een minnelijke schikking aanbieden. Bij het niet in orde zijn van de biljart, wordt er een minimale minnelijke schikking van 50,00 EUR aangeboden (Stuk C-1, p. 73). Indien een wedstrijd wordt gespeeld met andere biljartballen dan Aramith, wordt de wedstrijd automatisch verloren met een "0"-score (Stuk E-4).

8. *De standaardnormen van het BGB inzake biljartballen bevatten dus geen materiaal- of productvereiste of objectieve verantwoording, doch enkel een specifiek merk van biljartballen. (Identieke) biljartballen van een ander merk worden niet aanvaard.*

Concreet wordt hierdoor in België enkel met golfbiljartballen van SALUC NV gespeeld. Er is immers geen enkele golfbiljartclub die andere biljartballen wenst aan te kopen, wetende dat zij tijdens wedstrijden enkel met de Aramith (golf)biljartballen mag spelen.

5. **DE BEVESTIGING VAN DE BGB DAT ENKEL ARAMITH (GOLF)BILJARTBALLEN ZIJN TOEGELATEN**

9. *HCSB stelt ook vast dat de restricties inzake het gebruik van (golf)biljartballen strikt wordt opgevolgd binnen de BGB.*
10. *HCSB kreeg kennis kreeg van de correspondentie tussen een specifiek lid van de BGB, de heer Danny BOREAS, en de BGB. De heer BOREAS vroeg op 26 juli 2019 aan de BGB met welke biljartballen er mocht worden gespeeld binnen de BGB en binnen diens verbond van de BGB (Stuk E-1).*
Het lid ontving op 27 juli 2019 volgend antwoord van de BGB:
“Er mag enkel binnen de verbonden van de Belgische Golfbiljart Bond gespeeld worden met de gewone ballen Super Aramith en de Super Aramith Pro-Cup.” (Stuk E-1)
11. *De heer BOREAS had op 19 oktober 2019 een nieuwe vraag inzake de biljartballen (Stuk E-4):*
“Dag Valentine
Na aanleiding van ons gesprek gisteren
De ploeg waar we tegen moesten waren akkoord om met de ballen te spelen.
Ze vonden ze zelfs heel goed.
Nu is mijn vraag als er geen bezwaar tegen is van andere clubs mogen wij er mee blijven spelen want (sic) de club heeft het geld niet om nieuwe te kopen
Gr Danny
Graag antwoord”
Deze vraag werd als volgt beantwoord door de BGB (Stuk E-4):
“Beste Danny,
Het zit toch wat complexer in mekaar dan te antwoorden met ja of neen, vandaar deze bijkomende uitleg.
Onder de BGB zitten momenteel 10 verbonden die allemaal dezelfde spelreglementen en standaardnormen hanteren wat ook goed is wanneer men in verschillende verbonden speelt.
...
Het gaat ons momenteel niet om de kwaliteiten of de prijs van de ballen maar wij zijn verplicht ons te houden aan de vzw reglementering en wij dienen ons als overkoepelend orgaan te houden aan de overeengekomen afspraken met de verbonden.
...”
12. *Naar aanleiding van een brief van HCSB (infra) bevestigde de BGB haar standpunt nogmaals in een verslag van een vergadering van de BGB van 14 september 2019 (Stuk C-4):*
“15 Biljartballen Dyna
De eis van de firma Gabriëls (sic: HCSB) om de 3D-ballen van de firma Dyna toe te staan tijdens de competitie werd voorgelegd aan onze raadsman. Word vervolgd, tot zolang zijn alleen de ballen van de firma Saluc toegestaan.”
6. *DE NV SALUC EN HAAR ARAMITH (GOLF)BIJARTBALLEN*
13. *Uit het Reglementenboek en de navolgende correspondentie blijkt dat de enige (golf)biljartballen die binnen de BGB mogen worden gebruikt de Aramith (golf)biljartballen van de NV SALUC zijn. Dit wordt ook strikt opgevolgd.*

14. Uit verder nazicht blijkt dat de BGB sinds jaar en dag een sponsorovereenkomst heeft gesloten met de NV SALUC. Dit blijkt onder meer uit het logo van het merk "Aramith" van de NV SALUC dat diverse malen wordt afgebeeld op de website en de documenten van de BGB. Zo wordt het Reglementenboek 2019-2020 (stuk C-1) als volgt afgesloten:

Ook uit een verslag van een vergadering van de BGB van 6 juli 2013 blijkt dat de NV SALUC met haar Aramith (golf)biljartballen sponsor en exclusieve partner was (en is) van de BGB. De verplichting om met Aramith (golf)biljartballen te spelen blijkt een verbintenis vanwege de BGB aan de NV SALUC (Stuk C-3):

"3. Biljartballen.

- De raad van Bestuur van de BGB vzw benadrukt er nog eens op dat enkel de biljartballen van de firma Saluc (Aramith) mogen gebruikt worden. Zowel de gewone ballen als de de gestipte ballen. Dit wegens sponsorverplichtingen.

HCSB moet echter vaststellen dat deze sponsorovereenkomsten – en dit voor een periode van minstens 10 jaar - altijd in het grootste geheim tot stand zijn gekomen en nooit het voorwerp hebben uitgemaakt van een publieke aanbesteding of tender.

15. De hierboven besproken biljartballen betreffen biljartballen van de onderneming SALUC NV (KBO 0440.740.581 - Rue de Tournai 2, 7604 Péruwelz) waarbij de biljartballen onder de productgroep "Aramith" vallen.

SALUC NV is een concurrent van HCSB inzake de verkoop van biljartballen. De NV SALUC is een wereldspeler en marktleider in de vervaardiging van biljartballen.

Dit blijkt onder meer uit diverse persartikelen:

"Liefst 80% van alle biljartballen wereldwijd komen uit dit bedrijf – van een dominante positie gesproken. Saluc NV levert alle mogelijke variëteiten en beschikt over een gamma biljartballen van liefst 800 varianten." (Stuk G-1, 1990)

"Saluc NV is de onbetwiste wereldmarktleider van biljartballen met een jaaromzet van 22 miljoen euro. Dat is goed voor meer dan de helft van de wereldmarkt. " (Stuk G-2, 2007)

"Ook Saluc, ooit begonnen als leerlooierij, is top in zijn sector. SA Les Usines de Callenelle, zoals het bedrijf voluit heet, is het wereldmekka van de biljartproductie. Het bedrijf, dat opgericht werd in 1923, produceert ongeveer 60 procent van alle biljartballen ter wereld." (Stuk G-3, 2012)

“Al dertig jaar rollen jaar na jaar miljoenen biljartballen van het merk Aramith de fabriek in Callenelle uit. Ze zijn te koop in meer dan 85 landen en brengen jaarlijks een omzet op van 25 miljoen euro. Of het nu in West-Europa is of in de Verenigde Staten of China, niet minder dan 80 procent van alle biljartspelers ter wereld gebruikt dagelijks Belgische biljartballen bij de beoefening van hun favoriete sport.” (Stuk G-4, 2012).

Dit blijkt ook uit de website van het merk Aramith van de NV SALUC:

“Today, Saluc produces and distributes billiard balls under the registered trademark Aramith in more than 100 countries and has a market share exceeding 85% worldwide.” (Stuk B-1)

Vrije vertaling:

“Vandaag produceert en verdeelt Saluc Biljartballen onder het geregistreerd merk Aramith in meer dan 100 landen en heeft een wereldwijd marktaandeel van meer dan 85%.”

Dit wordt ook veruitwendigd in het aanbod van Belgische en Nederlandse speciaalwinkels in biljartproducten, waarbij er op quasi-exclusieve basis biljartballen van het merk Aramith van de NV SALUC worden verkocht (Stukken D-1 tot D-4).

7. HCSB IS GEHINDERD IN DE COMMERCIALISATIE VAN HAAR BILJARTBALLEN

16. HCSB profileert zich als een nieuwe marktspeler in de distributie en verkoop van (golf)biljartballen in België.

De commercialisatie door HCSB in België van haar (golf)biljartballen wordt echter ernstig bemoeilijkt, zo niet onmogelijk gemaakt, gelet op het exclusieve karakter van het gebruik van de Aramith (golf)biljartballen binnen de BGB. Als enige federatie van golfbiljart binnen België bepaalt de BGB welke (golf)biljartballen binnen België gebruikt worden. Zo zal een café of club die een golfbiljartclub huisvest nooit investeren in (golf)biljartballen van HCSB, wetende dat de BGB voor haar wedstrijden enkel (golf)biljartballen van Aramith van de NV SALUC toelaat.

HCSB meent dat de handelingen van de BGB onrechtmatig zijn en dat zij hierdoor schade lijdt.

Het verkoopseizoen 2019 voor de (golf)biljartballen is thans bijna afgelopen, zodat HCSB dreigt een volledig jaar verkoopomzet te derven, ondanks haar vele inspanningen, investeringen en ingebrekestellingen aan het BGB. De gevolgen voor HCSB zijn zeer ernstig. Iedere dag loopt de schade op.

17. HCSB heeft zich dan ook op 22 augustus 2019 gericht tot de BGB met het verzoek om hieromtrent standpunt in te nemen:

“Wij via onze divisie BIS hebben (sic) een nieuw merk biljartballen gelanceerd (www.Dynaspheres.com). Hierbij vanzelfsprekend ook specifieke set voor het golfbiljarten en diverse clubs hebben deze sets inmiddels, trouwens tot volle tevredenheid, aangekocht.

Wij zijn er echter van op de hoogte gebracht dat de BGB, mits een mail van de heer Valentin Noten, uw voorzitter, de clubs meedeelt dat deze sets niet zouden toegelaten worden voor jullie competities. ...

Derhalve zou ik graag van de BGB per omgaande vernemen wat dan wel het officiële standpunt is betreffende het gebruik van alternatieven voor het materiaal van uw sponsor "Aramith". U zal intussen ook vernomen hebben hoe een soortgelijk conflict tussen de Belgische biljartbond KBBB en een leverancier van alternatieve lakens is verlopen en wij zullen, bij het ontbreken van een bevredigend antwoord, niet aarzelen om een gelijksoortige stappen te ondernemen." (Stuk E-2)

De BGB antwoordde op 2 september 2019 als volgt:

"Uw mail staat geagendeerd op de eerstvolgende vergadering van de RVB van 14/09/2019.

Tot dan handhaven wij het standpunt van onze voorzitter die stelt dat wij in competitie en officiële kampioenschappen enkel de ballen Golf Super Aramith en Golf Super Aramith Pro Cup toelaten. Dit is trouwens ook reglementair bepaald. (Stuk E-2).

Dat ook de raadsman van HCSB op 12 september 2019 – na het stilzitten van de BGB - een schrijven richtte aan de BGB waarin zij de BGB in gebreke stelde wegens schendingen op het mededingingsrecht en met het verzoek om de biljartballen van HCSB toe te laten (Stuk E-3).

Dat de raadsman van BGB op 17 september 2019 meedeelde een standpunt te zullen innemen, maar dat HCSB vooralsnog niets mocht vernemen...

Dat HCSB zich dan ook genoodzaakt zag zich tot de Belgische Mededingingsautoriteit te richten, hetgeen gebeurde middels een klacht ten gronde dd. 19 november 2019 (Stuk H-1 en H-2).

HCSB is tevens van mening dat er zich voorlopige maatregelen opdringen, reden waarvoor zij U onderhavig verzoek voorlegt.

II. HET VERZOEK TOT VOORLOPIGE MAATREGELEN

18. *HCSB verzoekt het Mededingingscollege in afwachting van een beslissing naar aanleiding van de klacht ten gronde van HCSB om conform art. IV.73 WER:*

Het verzoek ontvankelijk en gegrond te verklaren;

Te beslissen dat prima facie blijkt, minstens dat het niet kennelijk onredelijk is om te oordelen dat, de BGB, door het eenzijdig uitsluiten in haar Reglement van bepaalde (golf)biljartballen, zonder objectieve verantwoording, in het bijzonder door het aanduiden van één enkel specifiek merk van (golf)biljartballen binnen haar federatie, waarbij de (golf)biljartballen van o.m. HCSB niet mogen worden gebruikt, een verboden restrictieve mededingingspraktijk begaat overeenkomstig de artikelen IV.1 en IV.2 WER.

Dienvolgens, de onmiddellijke schorsing te bevelen van deze restrictieve mededingingspraktijken door de BGB. De BGB meer bepaald te verplichten om binnen haar federatie en via haar reglement geen restricties meer op te leggen over het type (merk) van biljartballen dat binnen BGB mag worden gebruikt, zonder objectieve en gegronde

verantwoording. De door HCSB ontwikkelde (golf)biljartballen (ook) te doen toelaten binnen de BGB.

Een dwangsom op te leggen van 1.000,00 EUR per dag dat de BGB de restrictieve mededingingspraktijk niet stopzet.

De BGB te bevelen om op haar kosten de uit te spreken beslissing binnen de 7 dagen te publiceren op haar website en deze mee te delen via de gebruikelijke communicatiekanalen aan al haar leden, inclusief haar verbonden en haar clubs.

De beslissing bekend te maken op de website van de Belgische Mededingingsautoriteit conform artikel IV.75, §2 WER.

III. IN RECHTE

1. TOEPASSINGSGEBIED VAN HET VERZOEK TOT VOORLOPIGE MAATREGELEN

19. HCSB is van oordeel dat de BGB een verboden restrictieve mededingingspraktijk uitoefent.

De BGB maakt misbruik van haar machtspositie en begaat een inbreuk op art. IV.2 WER door het toekennen van exclusiviteit aan één handelspartner en het uitsluiten van alle andere, zonder verantwoording, waardoor manifest ongelijke voorwaarden worden opgelegd bij gelijkwaardige prestaties.

De BGB heeft een verboden overeenkomst gesloten met de NV SALUC, zijnde in strijd met artikel IV.1 WER, aangezien de mededinging op de Belgische betrokken markt of minstens een wezenlijk deel ervan merkbaar wordt verhinderd of beperkt door het toekennen van exclusiviteit aan één handelspartner en het uitsluiten van alle andere zonder verantwoording.

De BGB begaat aldus een schending van het Belgisch mededingingsrecht, minstens bestaat hieromtrent prima facie reeds een voldoende graad van waarschijnlijkheid, doordat zij als verplichte standaardnorm voor (golf)biljartballen binnen haar federatie slechts één specifiek merk aanduidt.

20. Teneinde het Mededingingscollege toe te laten voorlopige maatregelen in de zin van art. IV.71 e.v. WER toe te kennen dienen er drie toepassingsvoorwaarden cumulatief vervuld te zijn:

- *het bestaan van een klacht ten gronde en het daaraan verbonden bestaan van een rechtstreeks en dadelijk belang van de klager (ontvankelijkheidsvereiste);*
- *het bestaan van een prima facie inbreuk op het mededingingsrecht (gegrondheidsvereiste);*
- *het vermoeden van een ernstig, onmiddellijk en moeilijk te herstellen nadeel dat in verband staat met de aangeklaagde praktijk en dat dringend moet vermeden worden (urgentievereiste).*

HCSB toont hierna aan dat deze drie cumulatieve toepassingsvoorwaarden zijn vervuld.

2. HET BESTAAN VAN EEN KLACHT TEN GRONDE EN HET DAARAAN VERBONDEN BESTAAN VAN EEN RECHTSTREEKS EN DADELIJK BELANG

21. *Het Hof van Cassatie bepaalt dat er sprake is van een bestaand en hangend onderzoek “van zodra er een klacht is ingediend bij het auditoraat, waaromtrent het auditoraat nog geen beslissing tot sepot heeft genomen”.²*

HCSB heeft op 19 november 2019 per e-mail conform art. IV.39 e.v. WER een klacht tegen de BGB ingediend bij de Auditeur-Generaal van de Belgische Mededingingsautoriteit op grond van restrictieve mededingingspraktijken, meer bepaald wegens schendingen van de artikelen IV.2 en IV.2 WER (Stuk H-1 en H-2).

Er bestaat derhalve een klacht ten gronde en dito onderzoek zodat aan deze vereiste voldaan is.

22. *Conform art. IV.39, 2° WER moet de klager, HCSB, ook aantonen dat zij een rechtmatig belang heeft bij het instellen van de vordering.*

Het is vaststaande rechtspraak dat het vereiste belang van de klager op hetzelfde niveau dient te worden gesteld als het belang dat vereist is bij een vordering in rechte overeenkomstig de artikelen 17 en 18 van het Gerechtelijk Wetboek. Dit impliceert dat de klager moet doen blijken van een reeds verkregen en dadelijk belang bij de klacht. Onder belang dient te worden verstaan elk materieel of moreel voordeel dat de klager op het ogenblik van het indienen van zijn klacht mag verwachten en waardoor zijn huidige of toekomstige rechtstoestand gewijzigd of verbeterd kan worden.

HCSB lijdt ernstige schade ten gevolge van de beslissing van de BGB om enkel (golf)biljartballen van het type Aramith van de NV SALUC toe te laten binnen haar federatie. HCSB wenst actief te zijn op de markt van de (competitie) (golf)biljartballen. Het is voor HCSB thans onmogelijk om haar (competitie) golfbiljartballen op voldoende schaal te commercialiseren en te verkopen. HCSB ondervindt ernstige moeilijkheden om haar product op de Belgische markt te verkopen door toedoen van het Reglement van de BGB.

Aan de vereiste van rechtstreeks en dadelijk belang is onmiskenbaar voldaan.

3. HET BESTAAN VAN EEN PRIMA FACIE INBREUK OP HET MEDEDINGINGSRECHT

3.1. Voorafgaandelijk

23. *Wat betreft de onderhavige toepassingsvoorwaarde volstaat het dat de aangeklaagde inbreuk prima facie een voldoende waarschijnlijk karakter vertoont, zonder dat het noodzakelijk is dat het bestaan van een inbreuk op de mededingingsregels wordt vastgesteld met dezelfde graad van zekerheid als voor een eindbeslissing.*

Er dient hierbij een soepele interpretatie te worden gehanteerd waarbij “alleen wanneer het kennelijk onredelijk (manifestement déraisonnable) zou zijn de feiten als een inbreuk op het mededingingsrecht te beschouwen, zou de beslissing tot het nemen van voorlopige maatregelen in strijd zijn met artikel 35, §1, eerste lid WBEM (sic: thans WER)”³

HCSB verwijst hiervoor naar de vaste rechtspraak van de BMA:

---

² Cass. 23 januari 2015, TBM, 2015/3, 197, noot G. Ryelandt en J. BUSSE.

³ Beslissing van de Voorzitter van de Raad voor de Mededinging van 1 september 2006, Tele2 / Belgacom, zaak nr. MEDE-2006-V/M-05.

- *Beslissing van de Voorzitter van de Belgische Mededingingsautoriteit van 5 november 2015, zaak nr. 2015-V/M-65;*
- *Beslissing van de Voorzitter van de Raad voor de Mededinging van 14 januari 1998, Daube/Nationale Loterij, zaak nr. 98-VMP-1;*
- *Beslissing van de Voorzitter van de Raad voor de Mededinging van 30 augustus 2000, zaak MEDE-V/M-27, VZW Radio Tienen, e.a./CVBA Sabam, B.S., 9 januari 2001;*
- *Beslissing van de Voorzitter van de Raad voor de Mededinging van 10 januari 2001, zaak nr. 2001 – V/M/02, BBUSO/LCM en Regionale Christelijke Ziekenfondsen, B.S., 5 mei 2001;*
- *Beslissing van de Voorzitter van de Raad voor de Mededinging van 9 maart 2001, zaak nr. 2001 – V/M 12, BVBA Incine / N.V. Rendac, B.S., 28 september 2001.*

Ook het hof van beroep te Brussel bevestigt deze zienswijze, met de mededeling dat een ogenschijnlijke inbreuk volstaat, waarbij de waarschijnlijkheid voldoende dient te zijn om de voorlopige maatregelen te verantwoorden. ⁴ Het Hof van Beroep specificeert dit door als drempel te bepalen dat “het niet kennelijk onredelijk is te overwegen dat de feiten een inbreuk op de mededingingsregels kunnen uitmaken opdat voorlopige maatregelen kunnen worden opgelegd” (eigen onderlijning).⁵

Het hof van beroep te Brussel ging recent zelfs verder en oordeelde dat wanneer “op grond van eerste zorgvuldige analyse hierover gegronde twijfel blijft bestaan, kan met rede gesteld worden dat het niet-kennelijk onredelijk is om te besluiten tot het bestaan van een vermoedelijke, prima facie-inbreuk.”⁶

Onderstaand zet HSCB haar argumenten ten gronde uiteen waaruit blijkt dat er minstens sprake is van een prima facie inbreuk op het mededingingsrecht.

3.2. Partijen zijn ondernemingen conform art. I.1, 1° WER en het mededingingsrecht

24. *HCSB, een rechtspersoon (BVBA), dient onbetwistbaar als een onderneming conform art. I.1, 1° WER te worden beschouwd.*

25. *Ook BGB dient als rechtspersoon (VZW) als een onderneming/ondernemingsvereniging conform art. I.1, 1° WER beschouwd te worden. De definitie in het WER is duidelijk.*

Er kan geen gegronde discussie over bestaan dat BGB als een onderneming in de zin van het mededingingsrecht moet worden beschouwd, te weten een eenheid die een economische activiteit uitoefent of die een economisch doel nastreeft, ongeacht haar rechtsvorm en de wijze waarop zij wordt gefinancierd.

---

⁴ T. DE MEESE en E. WIJCKMANS, “Voorlopige maatregelen door de Belgische Mededingingsautoriteit: stand van zaken na 5 jaar *prima facie*-vaststellingen onder Boek IV van het Wetboek economisch recht, T.B.H., oktober 2018, p. 810.

⁵ Hof van Beroep, Brussel 6 februari 2013, nr. 2012/MR3, *Armajaro / PRE*

⁶ Hof van Beroep, Brussel, 7 september 2016, nr. 2015/MR/2 en 2015/MR/1, randnr. 49

De rechtspraak is immers eenduidig dat sportverenigingen en sportfederaties als ondernemingen in het mededingingsrecht moeten worden beschouwd (HvJ, C-41/90, Höfner en Elser, Jur. 1991, I, 1979, §21; HvJ, 36/74, Walrave en Koch, Jur. 1974, I, 1405, §4; HvJ, 13/76, Donà, Jur. 1976, I, 1333, §12; Voorz. RvM 13 november 2001, nr. 2001-V/M-39, ETE-Kilt v. ASAF, BS 27 februari 2001, 6.113; Voorz. RvM 13 november 2001, nr. 2001-V/M-58, BVBA Daems Racing v. VZW Vlaamse Autosportfederatie, BS 4 april 2002, 13.925, IV.2.1).

Het reglement van de BGB dient vervolgens aanzien te worden als een besluit van een ondernemingsvereniging (Voorz. RvM 13 november 2001, nr. 2001-V/M-58, BVBA Daems Racing v. VZW Vlaamse Autosportfederatie, BS 4 april 2002, 13.925, IV.2.1).

3.3. De relevante productmarkt

3.3.1. De markt waar het misbruik van de machtspositie plaatsvindt

26. *De relevante marktomschrijving inzake het vermeend misbruik van een machtspositie is de markt van de organisatie van golfbiljartwedstrijden in België.*

In België is er één enkele overkoepelende erkende federatie binnen het golfbiljart die wedstrijden, kampioenschappen en toernooien organiseert. Dit is de BGB. De BGB heeft een tiental verbonden onder haar die allen de regels van de BGB (moeten) naleven. Elk verbond heeft diverse clubs onder zich die eveneens allen de regels van de BGB naleven.

3.3.2. De verstoorde aanverwante markt

27. *De relevante marktomschrijving van de markt die verstoord wordt, is de markt van de verkoop van (competitie) (golf)biljartballen in België.*

3.4. De relevante geografische markt

28. *HCSB meent dat de relevante geografische markt deze van België is. HCSB dient een klacht in tegen de BGB, meer bepaald de Belgische Golfbiljart Bond. Zij is de enige golfbiljart federatie die wedstrijden en toernooien organiseert in België.*

3.5. De inbreuken op het mededingingsrecht

3.5.1. Inbreuk op artikel IV.2 WER

29. *De BGB maakt misbruik van haar machtspositie, zijnde een inbreuk op art. IV.2 WER. Art. IV.2 WER stelt:*

“Het is verboden, zonder dat hiertoe een voorafgaande beslissing nodig is, dat één of meer ondernemingen misbruik maken van een machtspositie op de betrokken Belgische markt of op een wezenlijk deel daarvan.

Dit misbruik kan met name bestaan in:

1° het rechtstreeks of zijdelings opleggen van onbillijke aan- of verkoopprijzen of van andere onbillijke contractuele voorwaarden;

2° het beperken van de productie, de afzet of de technische ontwikkeling ten nadele van de verbruikers;

3° het toepassen ten opzichte van handelspartners van ongelijke voorwaarden bij gelijkwaardige prestaties, hun daarmee nadeel berokkenend bij de mededinging;

4° het feit dat het sluiten van overeenkomsten afhankelijk wordt gesteld van het aanvaarden door de handelspartners van bijkomende prestaties, welke naar hun aard of volgens het handelsgebruik geen verband houden met het onderwerp van deze overeenkomsten.”

Machtspositie wordt in art. 1.6 WER als volgt gedefinieerd:

“de positie die een onderneming in staat stelt om de instandhouding van een daadwerkelijke mededinging te verhinderen en het haar mogelijk maakt om zich, jegens concurrenten, afnemers of leveranciers, in belangrijke mate onafhankelijk te gedragen.”

30. *Bij de analyse van de marktmacht vormt het marktaandeel van de onderneming en de belangrijkste concurrenten het vertrekpunt. Uit de vaststaande Europese rechtspraak en de rechtspraak van de Belgische Mededingingsautoriteit kan het volgende worden afgeleid:*

- *Bij een onderneming met een marktaandeel van 50% of meer zal naar alle waarschijnlijkheid een machtspositie worden vastgesteld.*
- *Een onderneming met een marktaandeel van 40% of meer loopt eveneens het risico om als dominant te worden aanzien.*
- *Een dominante machtspositie kan niet volledig worden uitgesloten wanneer er sprake is van een marktaandeel tussen de 20% en 40%.*
- *het hoogst onwaarschijnlijk is dat een onderneming met een marktaandeel van 25% of minder als dominant zal worden beschouwd.*

Uit vaststaande rechtspraak van het Hof van Justitie volgt dat een marktaandeel van 50% of meer op de betrokken markt over een bepaalde periode een weerlegbaar vermoeden van machtspositie inhoudt.⁷

Op een onderneming met een machtspositie rust een bijzondere verantwoordelijkheid om met haar gedrag de daadwerkelijke en onvervalste mededinging op de Belgische en/of de gemeenschappelijke markt niet te verstoren.⁸

31. *De BGB heeft in haar hoedanigheid van overkoepelende federatie van de golfbiljartsport in België een monopolie.⁹ De BGB heeft onmiskenbaar een machtspositie op de nationale markt van het organiseren van golfbiljartwedstrijden. Zij heeft geen concurrenten.*

Zij is de enige sportfederatie in België die zich op deze sport/markt profileert. Haar marktaandeel op deze markt is alleszins meer dan 50% en leunt aan tegen de 100%. Er is geen concurrentie op de Belgische markt. Er zijn diverse provinciale bonden die zich onder de vleugels van de BGB hebben ontwikkeld. Er zijn diverse clubs die zich onder de vleugels van de provinciale bonden en derhalve onder de BGB hebben ontwikkeld. Zij volgen allen de regels van de BGB.

De BGB is aldus in een positie die haar in staat stelt om de instandhouding van een daadwerkelijke mededinging in de relevante markt van het organiseren van

---

⁷ Arrest van het Hof van Justitie in zaak C-62/86, AKZO Chemie BV tegen Commissie van de Europese Gemeenschappen, Jurispr. 1991, I-3359, punt 59-60

⁸ Arrest van het Hof van 2 april 2009 in zaak C-202/07P, France Télécom SA tegen Commissie van de Europese Gemeenschappen, Jurispr. 2009, I-02369, punt 105.

⁹ Zie naar analogie m.b.t. de Koninklijke Belgische Biljartbond: BAS 14 mei 2019, ARB.139/19 & 140/19, 14,

golfbiljartwedstrijden te verhinderen en die het haar mogelijk maakt zich in belangrijke mate onafhankelijk van zijn concurrenten en afnemers te gedragen.¹⁰

32. *Voor zover als nodig merkt HCSB op dat ook de NV SALUC met haar productgroep ‘Aramith’, dankzij de BGB, vandaag een monopolie en sterke machtspositie heeft op de markt van de verkoop van (competitie) (golf)biljartballen.*

Dit blijkt onder meer uit de beschrijving van haar product op de website van Aramith van de NV SALUC (www.aramith.com – Stuk B-1):

“Today, Saluc produces and distributes billiard balls under the registered trademark Aramith in more than 100 countries and has a market share exceeding 85% worldwide.”

Vrije vertaling:

“Vandaag produceert en verdeelt Saluc Biljartballen onder het geregistreerd merk Aramith in meer dan 100 landen en heeft een wereldwijd marktaandeel van meer dan 85%.”

Dit blijkt ook uit de in het feitenrelaas geciteerde persartikelen (stukken G-1 tot G-4).

In België is het marktaandeel van de Aramith-biljartballen van de NV SALUC nog groter. HCSB schat het marktaandeel van de Aramith biljartballen van de NV SALUC in België op 95%.

Dit blijkt onder meer uit het feit dat de diverse webwinkels van speciaalzaken in biljartmateriaal enkel biljartballen van het merk Aramith van de NV SALUC verkopen en dit zowel in België (Stukken D-1 en D-2) als in Nederland (Stukken D-3 en D-4).

Het marktaandeel van HCSB op de markt van de verkoop van (golf)biljartballen in België bedraagt vandaag minder dan 5%.

33. *De vraag of de aangevochten beslissingen van de BGB zuiver sportief zouden zijn van aard, is niet dienend om te bepalen of voormelde mededingingsregels van toepassing zouden zijn.¹¹*

Er moet nagegaan worden of de doelstellingen van de bewuste regel - het toelaten van één type merk, mogelijk in ruil voor sponsoring los van enige kwaliteitsvereiste - evenredig zijn met de beperkende gevolgen voor de mededinging. Met andere woorden mogen de opgelegde beperkingen niet verder gaan dan noodzakelijk om het goede verloop van de sportcompetitie(s) te verzekeren.¹²

Het kan niet worden betwist dat de door de BGB opgelegde regels verder gaan dan noodzakelijk om het goede verloop van de sportcompetitie te verzekeren.

De beperking van de BGB is immers geen beperking van kwalitatieve of product-specifieke aard, doch betreft louter een beperking tot één merk van (golf)biljartballen. Op generlei wijze heeft de BGB meegedeeld, laat staan aangetoond, dat de keuze voor de (golf)biljartballen zou zijn ingegeven door de specifieke kenmerken van het product. Er is geen enkele objectieve verantwoording om slechts de (golf)biljartballen van het merk Aramith (SALUC NV) en geen

---

¹⁰HvJ, 27/76, *United Brands*, Jur. 1978, I, 207, §65; Zie ook naar analogie m.b.t. de Koninklijke Belgische Biljartbond: BAS 14 mei 2019, ARB.139/19 & 140/19, 14.

¹¹ HvJ, 18 juli 2006, zaak C-519/04 P, randnummer 27.

¹² HvJ, 18 juli 2006, zaak C-519/04 P, randnummer 31 - 33.

biljartballen van een ander merk toe te laten. Integendeel, de keuze blijkt te zijn ingegeven doordat de NV SALUC de BGB zou sponsoren:

“De raad van Bestuur van de BGB vzw benadrukt er nog eens op dat enkel de biljartballen van de firma Saluc (Aramith) mogen gebruikt worden. Zowel de gewone ballen als de de gestipte ballen. Dit wegens sponsorverplichtingen.” (Stuk C-3)

Er bestaan geen specifieke door de BGB omschreven vereisten van de te gebruiken biljartballen, laat staan dat er een specifieke goedkeuringsprocedure bestaat. Ook in de correspondentie deelde de BGB mee dat de product vereisten niet van belang waren voor de beslissing:

“Het gaat ons momenteel niet om de kwaliteiten of de prijs van de ballen” (stuk E-4)

De BGB kan geen objectieve verantwoording voorleggen waarom hij enkel biljartballen van het merk Aramith van de NV SALUC zou goedkeuren. Het categoriek toelaten van enkel één type en merk is in casu niet objectief verantwoord, of is minstens een disproportionele maatregel en is aldus niet toegelaten¹³.

De door de BGB opgelegde beperking inzake golfbiljartballen staat niet in verhouding met de beperkende gevolgen voor de mededinging inzake de verkoop van (competitie) (golf)biljartballen.

- 34. Exclusieve overeenkomsten tussen de organisator van alle golfbiljartwedstrijden in België (met een weerslag op diens clubs en spelers) en de producent van (golf)biljartballen die reeds een machtspositie heeft op de markt van de verkoop van biljartballen ontzeggen afnemers, in casu golfbiljart-verbonden, -clubs en -spelers, de mogelijkheid om (golf)biljartballen af te nemen van de andere marktpartij, in casu HCSB.*
- 35. Door dit misbruik van haar machtspositie door de BGB, met haar dominante positie in de markt van het organiseren van golfbiljartwedstrijden in België, wordt ook de mededinging ernstig verstoord in de aanverwante markt van de verkoop van (competitie) golfbiljartballen in België.*

Met andere woorden: door het enkel toelaten van een bepaald merk van golfbiljartballen door BGB, wordt de mededinging immers vanzelfsprekend verstoord op de aanverwante markt van de verkoop van golfbiljartballen in België.

Het is vaststaande rechtspraak van het Europees Hof van Justitie en van de Belgische Raad voor Mededinging dat misbruik van machtspositie zich ook kan voordoen wanneer de onderneming met een dominante positie op één bepaalde markt (hier de (golf)biljartfederatie op de markt van (golf)biljartwedstrijden) een beslissing neemt waardoor de mededinging op een aanverwante markt wordt verstoord (hier de verkoop van (golf)biljartballen).¹⁴

---

¹³ Voorz. RvM 6 december 2000, nr. 2000-V/M-39, *ETE-Kilt v. ASAF*, BS 27 februari 2001, 6.113; Voorz. RvM 13 november 2001, nr. 2001-V/M-58, *BVBA Daems Racing v. VZW Vlaamse Autosportfederatie*, BS 4 april 2002, 19.925, IV.2.3.b)

¹⁴ C 333/94 Tetra Park/Commissie 14 november 1996; Aéroport de Paris/Commissie T/128/98 12 december 2000; Belgische Raad voor Mededinging 12-PK-32 Bpost 10 december 2012; Belgische Raad voor Mededinging, 2009-P/K-10 26 mei 2009 Base/Proximus; Belgische Raad voor Mededinging 2012-P/K-20 30 juli 2012, Tondeur/Presstalis. Zie ook specifiek m.b.t. de biljartfederatie: BAS 14 mei 2019, ARB.139/19 & 140/19, 15.

36. HCSB verwijst voor zover als nodig naar een recente (quasi) identieke zaak waarbij de VZW Koninklijke Belgische Biljartbond slechts biljartlakens van één type merk toeliet. De zaak werd behandeld voor het Belgisch Arbitragehof voor de Sport (BAS). In deze arbitrale uitspraak van het BAS van 14 mei 2019 werd uitdrukkelijk geoordeeld dat i) de biljartbond als overkoepelde federatie in de biljartsport een monopolie en machtspositie bekleed op de betrokken markt, ii) de beslissing om alleen biljartlakens van een bepaald merk toe te laten uiteraard zijn gevolgen heeft voor de aanverwante markt van verkoop van wedstrijd biljartlakens in België, iii) het categoriek toelaten van enkel één enkel type en merk niet objectief verantwoord is bij gebrek aan objectieve verantwoording, minstens een disproportionele maatregel is en aldus niet toegelaten en iv) aldus er sprake is van een verboden misbruik van machtspositie op de interne macht of op een wezenlijk deel daarvan (art. 102 VWEU) en van een verboden restrictieve mededingingspraktijk (art. IV.1 WER) (Stuk F-1).¹⁵
37. Ten overvloede verwijst HCSB naar de rechtspraak van de Europese Commissie inzake de mededinging bij sponsorovereenkomsten in de sportsector.

De Europese Commissie heeft reeds meermaals bepaald dat exclusieve sponsorcontracten tussen een federatie en een producent van sport-specifiek materiaal die eenzijdig en zonder objectieve selectiecriteria worden toegewezen, in strijd zijn met het Europees mededingingsrecht en verboden zijn.

Dit is terecht nu sportfederaties gelet op hun machtspositie op de markt van de desbetreffende sport via hun regels een overweldigende invloed kunnen hebben op de markt van de sportuitrusting. Een grote terughoudendheid is dan ook aangewezen.

Het dossier van de Europese Commissie inzake de Deense Tennis Federatie is hierbij toonaangevend en de eerste beslissing inzake deze problematiek van de Europese Commissie. De Deense Tennis Federatie had een exclusieve sponsorovereenkomst met een tennisballenproducent. De Europese Commissie was van mening dat de werkwijze van de Deense Tennisfederatie in strijd was met het mededingingsrecht (Stuk F-2).¹⁶

Ook in navolgende dossiers heeft de Europese Commissie dit standpunt blijven aanhouden (Stuk F-3)

In casu is er geen sprake van enige transparante, open en niet-discriminatoire toewijzing voor een exclusieve sponsorovereenkomst inzake het gebruik van (golf)biljartballen. Uit de stukken blijkt dat het merk Aramith van de NV SALUC minstens sinds 2013 het enig merk is dat binnen de BGB mag worden gebruikt.

De huidige casus gaat evenwel nog veel verder dan het voormeld voorbeeld nu niet enkel bij de activiteiten van de BGB moet gebruik gemaakt worden van een exclusief merk van (golf)biljartballen, doch dat ook de onderliggende Verbonden en de clubs verplicht worden om enkel dit specifiek merk van (golf)biljartballen te gebruiken. Ook de wedstrijden georganiseerd binnen het verbond of binnen de club – zonder dat de organisatie uitgaat van de BGB – moeten

---

¹⁵ BAS 14 mei 2019, ARB. 139/19 & 140/19,

¹⁶ Europese Commissie, COMP/33.055 en 35.759, Danish Tennis Federation - Er werd uiteindelijk een overeenkomst bereikt met de Europese Commissie waarbij de Deense Tennisfederatie haar statuten en overeenkomsten heeft aangepast. De aanpassing van de Deense Tennisfederatie bestond er in om tweejaarlijkse tenders te organiseren om een sponsor te selecteren. Deze selectie moest transparant, open en niet-discriminair georganiseerd worden

gespeeld worden met de Aramith (golf)biljartballen. Ook clubs en verbonden zijn met andere woorden gelieerd aan het sponsorcontract tussen de BGB en de NV SALUC.

38. *Het is duidelijk dat de moeilijkheden van HCSB om actief te zijn op de Belgische markt van de (golf)biljartballen rechtstreeks gelieerd zijn aan het systeem van de BGB, die slechts een merk van (golf)biljartballen binnen haar federatie toelaat.*

De regel van de BGB maakt elke "competition for the market" (vrije vertaling: mededinging op de markt) onmogelijk waardoor nieuwe ondernemingen simpelweg niet actief en/of concurrentieel kunnen worden.

39. *HCSB meent dan ook dat het vaststaat dat de BGB een inbreuk op art. IV.2 WER begaat waardoor het aan het Mededingingscollege toekomt om voorlopige maatregelen te nemen.*

3.5.2. Inbreuk op artikel IV.1 WER

40. *De BGB heeft bijkomend een verboden overeenkomst gesloten met de NV SALUC (ARAMITH), zijnde in strijd met het art. IV.1 WER. Art. IV.1 WER stelt:*

"§ 1 Zijn verboden, zonder dat hiertoe een voorafgaande beslissing vereist is, alle overeenkomsten tussen ondernemingen, alle besluiten van ondernemingsverenigingen en alle onderling afgestemde feitelijke gedragingen welke ertoe strekken of ten gevolge hebben dat de mededinging op de Belgische betrokken markt of op een wezenlijk deel ervan merkbaar wordt verhinderd, beperkt of vervalst en met name die welke bestaan in:

1° het rechtstreeks of onrechtstreeks bepalen van de aan- of verkoopprijzen of van andere contractuele voorwaarden;

2° het beperken of controleren van de productie, de afzet, de technische ontwikkeling of de investeringen;

3° het verdelen van de markten of van de voorzieningsbronnen;

4° het ten opzichte van handelspartners toepassen van ongelijke voorwaarden bij gelijkwaardige prestaties, hen daarmee nadeel berokkenend bij de mededinging;

5° het afhankelijk stellen van het sluiten van overeenkomsten, van de aanvaarding door de handelspartners van bijkomende prestaties welke naar hun aard of volgens het handelsgebruik geen verband houden met het onderwerp van deze overeenkomsten.

§ 2 De krachtens dit artikel verboden overeenkomsten of besluiten zijn van rechtswege nietig."

Meer bepaald worden alle overeenkomsten tussen ondernemingen verboden die de handel ongunstig beïnvloeden of waardoor de mededinging binnen de interne markt wordt beperkt, verhinderd of vervalst.

Er is reeds sprake van een overeenkomst indien er een wilsovereenstemming tussen partijen bestaat, hetgeen zowel mondeling of schriftelijk kan tot stand komen.

Het is vaststaande rechtspraak dat het begrip onderling afgestemde feitelijke gedraging betrekking heeft op een vorm van coördinatie tussen ondernemingen die, zonder dat ze een feitelijke overeenkomst hebben bereikt, vervangen wordt door een praktische samenwerking met als doel het beperken van de mededinging.

Onder "verticale overeenkomst" valt iedere overeenkomst of onderling afgestemde feitelijke gedraging waarbij twee of meer, met het oog op de toepassing van de overeenkomst of de onderling afgestemde feitelijke gedraging, elk in een verschillend stadium van de productie- of distributieketen werkzame ondernemingen partij zijn en die betrekking hebben op de voorwaarden waaronder de partijen bepaalde goederen of diensten kunnen kopen, verkopen of doorverkopen.

41. HCSB meent dat er een afspraak bestaat tussen de BGB en de NV SALUC (Aramith). De BGB stelt immers in haar reglementen dat zij enkel golfbiljartballen van de NV SALUC (Aramith) toelaat en dit terwijl vaststaat dat NV SALUC (Aramith) optreedt als sponsor van de BGB.

Deze (kartel)afpraak heeft niet enkel betrekking op de BGB doch ook op al haar verbonden en clubs.

De BGB heeft bovendien op een vergadering van 6 juli 2013 meegedeeld dat zij contractueel verplicht is om exclusief Aramith biljartballen van de NV SALUC te gebruiken (Stuk C-3):

"3. Biljartballen.

- De raad van Bestuur van de BGB vzw benadrukt er nog eens op dat enkel de biljartballen van de firma Saluc (Aramith) mogen gebruikt worden. Zowel de gewone ballen als de gestipte ballen. Dit wegens sponsorverplichtingen."

HCSB heeft in haar klacht ten gronde de auditeur-generaal verzocht om de onderliggende overeenkomst tussen de BGB en de NV SALUC op te vragen.

Er is bovendien geen objectief verantwoorde reden om enkel biljartballen van het merk Aramith (NV SALUC) en geen biljartballen van een ander merk toe te laten (*supra*).

42. HCSB meent dan ook dat het vaststaat dat de BGB een inbreuk op art. IV.2 WER begaat welke nopen tot het nemen van voorlopige maatregelen door het Mededingingscollege.
43. De verboden overeenkomsten of besluiten zijn van rechtswege nietig (art. VI.1, §2 WER). De beslissing van de BGB in haar Reglement om enkel (golf)biljartballen van een specifiek merk te gebruiken is absoluut nietig.

3.5.3. Geografische omvang van de aangeklaagde praktijken

44. Zoals hierboven beschreven hebben de aangeklaagde praktijken betrekking op het gehele Belgische Grondgebied.

De BGB is een nationale overkoepelende federatie inzake Golfbiljart.

3.5.4. Duur van de praktijken

45. De bewuste regel waarbij enkel (golf)biljartballen van Aramith van de NV SALUC worden toegelaten kan teruggevonden worden op de publiek beschikbare reglementenboeken van de BGB van het seizoen 2017-2018 (Stuk C-2), het seizoen 2018-2019 en het seizoen 2019-2020 (Stuk C-1). Bovendien blijkt uit een verslag van de BGB dat er reeds een exclusieve overeenkomst met de NV SALUC sinds 2013 bestaat (Stuk C-3)

Er dient vastgesteld te worden dat de verboden mededingingspraktijken minstens reeds duren sinds 6 juli 2013 en dit tot op heden.

4. *EEN ERNSTIG, ONMIDDELIJK EN ONHERSTELBAAR NADEEL*

4.1. *Voorafgaandelijk*

46. *Deze toepassingsvoorwaarde vereist het bestaan van een ernstig, onmiddellijk en onherstelbaar nadeel dat in verband staat met de aangeklaagde praktijk en dat dringend moet worden vermeden.*

Alvorens er sprake is van een nadeel dat een voorlopige maatregel rechtvaardigt, moet er sprake zijn van (1) een nadeel; (2) een ernstig nadeel; (3) een onmiddellijk nadeel; en (4) een onherstelbaar nadeel.

Deze voorwaarden zijn cumulatief te voldoen. HCSB toont hierna aan dat ook aan deze derde vereiste voldaan is.

4.2. *Een nadeel*

47. *Het bestaan van een nadeel in verband met de aangeklaagde praktijk moet prima facie worden bewezen. Dit nadeel moet van concurrentiële aard zijn, hetgeen betekent dat niet alleen de situatie van de klager, in casu HCSB, maar ook die van de gehele betrokken markt in aanmerking kan genomen worden.*

De toonaangevende rechtspraak van het hof van beroep te Brussel in de zaak Honda oordeelde dat elke minder gunstige toestand waarin een onderneming terecht komt ten aanzien van de toestand waarin zij zich zou bevinden indien zij de restrictieve praktijk niet zou ondergaan, als nadeel in aanmerking komt.¹⁷

In casu is het duidelijk dat HCSB -in het geval de specifieke regels in het Reglementenboek van de BGB die bepalen welke type merk van (golf)biljartbal gebruikt mag worden niet zouden bestaan - gemakkelijker haar golfbiljartballen zou kunnen commercialiseren.

Dit wordt alleen al veruitwendigd in de e-mails waarin een club die lid is van de BGB aan de BGB verzoekt of zij de (golf)biljartballen van HCSB al dan niet mag gebruiken (Stuk E.1 en E.4).

Het nadeel zal zich niet meer voordoen van zodra de restrictieve mededingingspraktijken van de BGB stopgezet of geschorst worden.

4.3. *Een ernstig nadeel*

48. *Het nadeel is ernstig van zodra een relevant onderdeel van de activiteit van de onderneming erdoor getroffen wordt.*

De verkoop van (golf)biljartballen, als onderdeel van haar activiteiten in de biljartsector, is vanzelfsprekend een relevant onderdeel in de activiteiten van HCSB.

Het nadeel dat HCSB lijdt door de reglementering van de BGB waarbij enkel (golf)biljartballen van één type merk zonder objectieve verantwoording worden toegelaten binnen de BGB, haar verbonden en haar clubs is in ieder geval voldoende ernstig, nu dit een aanzienlijke beperking op concurrentieel vlak inhoudt voor de producenten en leveranciers van (golf)biljartballen.

De potentiële afnemers, zijnde de diverse clubs en verbonden actief in het golfbiljart, van de (golf)biljartballen van HCSB hebben gelet op de verplichtingen van de BGB inzake biljartballen

---

¹⁷ Hof van Beroep Brussel, 18 december 1996 in T. DE MEESE en E. WIJCKMANS, *ibid.*, p. 813.

op heden geen interesse in de golfbiljartballen van de HCSB. Men kan deze (golf)biljartballen immers niet gebruiken voor wedstrijden.

4.4. Een onmiddellijk nadeel

49. *Het nadeel is onmiddellijk wanneer de uitwerking ervan op het ogenblik van het verzoek reëel of eminent is. In casu kan er geen discussie over bestaan dat het nadeel actueel en nog steeds dreigend is.*

Aangezien er doorheen het volledige jaar wedstrijden worden georganiseerd, hetzij door de BGB, haar verbonden of haar clubs, is het nadeel van HCSB ook op het ogenblik van het neerleggen van het verzoek reëel en derhalve onmiddellijk.

Aangezien de BGB – ondanks verzoeken hiertoe van de HCSB – haar reglement niet aanpast en het huidig Reglementenboek betrekking heeft op het seizoen 2019-2020, zal het nadeel bijgevolg ook in de toekomst, met name minstens in het jaar 2020 voortduren. Het nadeel zal met andere woorden ook in de toekomst voortduren indien er geen voorlopige maatregelen worden opgelegd.

50. *Ten overvloede merkt HCSB nog op dat er ook hoogdringendheid bestaat, nu zij iedere dag schade lijdt, die steeds oploopt doordat zij geen toegang krijgt tot de desbetreffende markt van de verkoop van competitieve (golf)biljartballen en zo haar producten niet kan commercialiseren. HCSB verwijst volledigheidshalve in dit kader met betrekking tot de hoogdringendheid in hoofde van de klager, naar de beslissing van de Belgische Mededingingsautoriteit in de zaak Daems Racing:*

“De klagende partij heeft vervolgens op 6 september 2001 een verzoek tot het nemen van voorlopige maatregelen neergelegd, zodat vastgesteld dient te worden dat zij +/- 2 ½ maand na de kennisname van het nieuw Kartingreglement 2001 haar verzoek heeft neergelegd. Wij zijn van oordeel dat hierdoor aan de vereiste van hoogdringendheid wordt voldaan. Overigens heeft de Voorzitter van de Raad in het verleden de vereiste van hoogdringendheid in het kader van artikel 35 van de W.B.E.M. reeds soepel geïnterpreteerd (zie o.m. Beslissing van de Voorzitter van de Raad voor de Mededinging nr. 2001-V/M-12 van 9 maart 2001, reeds geciteerd; Beslissing van de Voorzitter van de Raad van de Mededinging nr. 2001 V/M-02 van 10 januari 2001, reeds geciteerd; Beslissing van de Voorzitter van de Raad voor de Mededinging van 4 april 1996, zaak nr. 96-VMP-2, Occasiemarkt De Arend BVBA e.a. / Honda Belgium N.V. e.a.).”

Eind juli 2019 wenste HCSB haar intrede te maken op de markt van de (golf)biljartballen en HCSB contacteerde hiertoe diverse clubs. Na enige tijd werd – op basis van contacten met diverse clubs - duidelijk dat de clubs binnen de BGB enkel mochten spelen met de (golf)biljartballen van de NV SALUC zoals bepaald door het reglement van de BGB.

Op 22 augustus 2019 heeft HSCB de BGB aangeschreven met het verzoek of haar (golf)biljartballen zouden toegelaten worden binnen de BGB. Op 2 september 2019 werd aan HCSB meegedeeld dat dit verzoek zou worden besproken op de vergadering van de Raad van Bestuur van 14 september 2019. Er volgde nadien nog correspondentie tussen partijen maar er werd geen toestemming gegeven door de BGB, noch werd een akkoord bereikt.

Nu alle pogingen zonder resultaat bleven, richt HCSB zich thans op 21 november 2019 tot de Belgische Mededingingsautoriteit.

4.5. Een moeilijk herstelbaar nadeel

51. *Het “nadeel is onherstelbaar” wanneer de toestand zoals hij zou evolueren zonder de voorlopige maatregelen niet meer kan ongedaan gemaakt worden door de beslissing ten gronde van de Belgische Mededingingsautoriteit. De vereiste op basis van het WER sinds 2013 wordt omschreven als een “moeilijk herstelbaar nadeel” waardoor sneller aan deze vereiste is voldaan en waardoor de bewijslast voor de verzoeker verlicht wordt.¹⁸*

HCSB is van mening dat aangezien de BGB heeft beslist om het reglement voor het seizoen 2019-2020 niet aan te passen doch te handhaven in het seizoen 2019-2020, het nadeel voor HCSB onherstelbaar is.

De markt wordt door de BGB vergrendeld voor minstens het komende seizoen, waardoor er ontegensprekelijk een financieel en moeilijk te herstellen nadeel wordt gecreëerd. Voor HCSB, als nieuwe speler op de markt, dient elk jaar, zelfs elke maand, waarin zij haar product niet op de markt kan brengen als een moeilijk herstelbaar nadeel te worden beschouwd.

Als HCSB niet tijdig toegang tot de markt van de verkoop van de competitieve (golf)biljartballen verkrijgt, dreigt zij volledig uit de markt te verdwijnen, waardoor elke mogelijke concurrentie op deze markt ongedaan wordt gemaakt. Dit blijkt niet in het minst uit het huidig marktaandeel van de NV SALUC dat de 85% overschrijdt.

5. DE GEVRAAGDE VOORLOPIGE MAATREGELEN VOLDOEN AAN DE TOETS VAN DE BELANGENAFWEGING

52. *Het mededingingscollege kan tot slot een afweging maken van het ernstig onmiddellijk en moeilijk herstelbaar nadeel van de verzoeker, in casu HCSB, tegen het nadeel van de onderneming jegens wie voorlopige maatregelen worden gevraagd, in casu BGB, in het geval de inbreuk ten gronde niet zou worden vastgesteld.*

HCSB meent dat het beperkt nadeel van de BGB niet in verhouding staat met het ernstig nadeel dat HCSB op heden lijdt en in de toekomst verder zal lijden bij de instandhouding van deze restrictieve mededingingspraktijken.

HCSB kan immers haar product niet commercialiseren zolang de desbetreffende regel van kracht is.

De BGB moet bij een schorsing van de bewuste regel enkel de clubs en de verbonden toelaten dat ook de (golf)biljartballen van HCSB of andere producenten worden gebruikt. Dit brengt geen enkele financiële, logistieke of andere kost met zich mee. Clubs en verbonden krijgen enkel de mogelijkheid om andere (golf)biljartballen te gebruiken.”

---

¹⁸ I. BUELENS, “Voorlopige maatregelen, nu en in de toekomst” in W. DEVROE, K. GEENS en P. WYTINCK (eds.), *Mijlpalen uit het Belgisch mededingingsrecht geannoteerd. Liber Amicorum Jules Stuyck*, Mechelen, Kluwer, 2013, 376.

IV. Schriftelijke opmerkingen van verweerster

11. De schriftelijke opmerkingen van v luiden als volgt:

1. "TER INLEIDING"

1.1. De vordering

De vordering van HCSB strekt ertoe

'De onmiddellijke schorsing te bevelen van de restrictieve mededingingspraktijken door de BGB. De BGB meer bepaald te verplichten binnen haar federatie en via haar reglementen geen restricties meer op te leggen over het type (merk) van biljartballen dat binnen de BGB mag worden gebruikt, zonder objectieve en gegronde verantwoording. De door HCSB ontwikkelde golfbiljartballen ook te doen toelaten binnen de BGB.'

1.2. Verduidelijking

HCSB 'beweert' dat de BGB haar leden zou verplichten exclusief gebruik te maken van de Aramith golfbiljartballen van de nv SALUC en aldus het gebruik van de golfbiljartballen van het merk Dynaspheres, waarvan zij beweert wereldwijd verdeler te zijn.

1.3. Strekking van het verweer

BGB zal hierna aantonen dat het verzoek van HCSB een aaneenschakeling is van pertinente onwaarheden en stellingen dewelke op geen enkele wijze worden bewezen.

BGB zal aantonen dat HCSB geen belang heeft bij deze vordering en als klap op de vuurpijl minstens tot 1 december 2019 niet eens over golfbiljartballen van het merk Dynaspheres beschikte (sic).

2. DE PARTIJEN

2.1. Hector Cue Sports Belgium (HCSB)

HCSB beweert dat zij als dochteronderneming van Loontjens Biljarts sinds jaar en dag wereldwijd verdeler is van producten die verband houden met het biljarten.

De werkelijkheid is iets minder indrukwekkend...

BGB toont in haar stuk 1 aan dat de HCSB in werkelijkheid pas werd opgericht op 22 augustus 2018 onder de benaming 'Belgium Cue Manufacturing (BCM) bvba'.

De enige oprichter en aandeelhouder van HCSB is op dat moment 'Hector Cue Sports', vennootschap naar Nederlands recht, vertegenwoordigd door de heer Loontjens Alexander (zie stuk 1).

BGB toont in haar stuk 2 aan dat nauwelijks drie maand na haar oprichting de BCM een statutenwijziging heeft ondergaan en de benaming veranderde naar Hector Cue Sports Belgium, afgekort HCSB, huidige verzoekster.

Welnu, de oprichter en enige aandeelhouder van HCSB is dus de Nederlandse BVHCS, dewelke op haar beurt 100% dochteronderneming is van Loontjens Biljarts (zie stuk 3).

Op de website van Loontjens wordt inderdaad onomwonden gesteld:

‘Loontjens Biljarts is een bijna honderd jaar bestaand bedrijf dat is gespecialiseerd in de verkoop van biljarttafels, -keuen en -accessoires aan zowel groot- als kleinhandel. Binnen de 100% dochteronderneming Hector Cue Sports (HCS) zijn alle groothandelsactiviteiten ondergebracht. Het bedrijf is eigenaar van Gabriels Billiards als toonaangevende fabrikant van (...).’

Kortom, HCSB is een 100% dochter van HCS, dewelke op haar beurt 100% dochter is van Loontjens.

Welnu, het zal het College verbazen maar Loontjens verkoopt zowel biljartballen van het merk Aramith als van het merk Dynaspheres (zie stuk 4).

Kortom, het – onrechtstreeks – economisch belang van HCSB bestaat in de verkoop van biljartballen waarvan zij middels huidige vordering de marktpositie bestrijdt.

2.2. De Belgische Golfbiljartbond (BGB)

De BGB is een overkoppelend orgaan met tien verbonden. De beweringen en insinuaties van partij HCSB als zou er buiten de federaties van de BGB geen golfbiljart bestaan, zijn pertinent onwaar.

In België worden nog tal van andere competities ingericht, elk met hun eigen reglementen en normen, zonder enige inmenging van de BGB.

In Wallonië is er de ‘Fédération Wallonne de Billard à Bouchons’, en nog vele andere competities waarmee de BGB geen uitstaans heeft.

Ook in Vlaanderen zijn er vele competities waarmee de BGB niets te maken heeft, zoals

- Golfbiljart Machelen/Diegem*
- Golfbiljart Schelde/Rupel/Vaartland*
- Golfbiljartverbond voor vriendenclubs*
- De federatie NGB*
- Het verbond Demer-Mijn-Looi (DML)*
- Het Golfbiljartverbond Haspengauw*
- Het verbond Tienen*
- De nationale competitie Golfbiljart Aast Zaterdag*
- Golfbiljart Zuid-Vlaanderen*
- De Koninklijke Roeselaarse Verstandhouding Golfbiljart*
- De PDB Top en Superliegs*
- De Halse Golfbiljart Dinsdag*

3. HCSB EN HET MERK DYNASPHERES

HCSB beweert stellig:

“HCSB is de vennootschap achter het merk Dynaspheres en is onder die benaming een wereldwijde verdeler van (golf)biljartballen met zetel te België.”

EVENWEL;

- *HCSB levert geen enkel bewijs van deze bewering. Haar stukken A1 en A2 bewijzen op geen enkel ogenblik dat zij ‘de vennootschap achter’ is.*
- *Het is zeer twijfelachtig welke juridische lading de omschrijving ‘de vennootschap achter’ precies dekt.*
- *Alleszins kan worden vastgesteld dat Dynaspheres op haar website beweert gecreëerd te zijn in 2010, daar waar HCSB is opgericht in 2018 en nauwelijks een jaar bestaat.*

4. DE ONVINDBARE DYNASPHERES GOLFBILJARTBALLEN

Toen de GBG bij brief van 12 september 2019 door de raadsman van HCSB in gebreke werd gesteld, was zij niet weinig verbaasd, in het bijzonder omdat zij nog nooit door HCSB of Dynaspheres benaderd was geweest en zelfs niet eens wist dat Dynaspheres golfbiljartballen had.

BGB trachtte dan ook in september 2019, na ingebrekestelling, na te gaan waar deze golfbiljartballen konden verkregen worden en aan welke voorwaarden.

Welnu, de golfbiljartballen van Dynaspheres bleken op de Belgische markt niet eens voorhanden! De golfbiljartballen van Dynaspheres staan weliswaar op hun website (zie stuk 5) maar men kan ze nergens kopen!

De BGB bewijst middels haar stuk 6 dat deze bewuste ballen pas sinds 1 december 2019 op de Belgische markt voorhanden zijn.

Dit wordt bovendien gestaafd en bevestigd door het volgende:

- *Wanneer men op de website van Dynaspheres doorklikt op ‘Retailers’, staat als enige Belgische retailer ‘Biljardin’ vermeld. Wanneer men dan doorklikt naar de website van Biljardin, dan staan de Dynaspheres golfbiljartballen nergens vermeld en kan men ze ook niet bestellen.*
- *Op de website van Loontjens (de eigenaar van HCSB) staan de golfbiljartballen Dynaspheres weliswaar vermeld, doch men kan ze nog niet aankopen.*

De bewering in het verzoek als dat Dynaspheres nauwelijks 5% van de markt van de golfbiljartballen heeft, zal dus wel kloppen. Men moet in eerste instantie golfbiljartballen aanbieden alvorens men ze kan verkopen.

5. HCSB ZAAIT BEWUST VERWARRING

Om haar preciaire positie te verdoezelen en het College te misleiden, schuwt HCSB geen listige praktijken. Aldus worden onder haar stukkenbundel ‘D. Marktinformatie’ vier stukken aangevoerd dewelke een voor een niets te maken hebben met golfbiljart.

D1 handelt over caramboleballen

D2 idem dito, nergens wordt daar een golfbiljartbal verkocht

D3 gaat nergens over de verkoop van golfbiljartballen

D4 gaat ook over carambolebiljartballen

BESLUIT: *de zogenaamde marktinformatie dewelke HCSB aanvoert heeft helemaal niets met de markt van golfbiljartballen van doen.*

6. FOUTIEVE STELLINGEN VAN HCSB

6.1.

“Aangezien de BGB de enige overkoepelende erkende federatie van Golfbiljart in België is, wordt golfbiljart in België uitsluitend volgens de reglementen en standaardnormen van de BGB gespeeld.”

Deze stelling is pertinent fout.

- *Hierboven is aangetoond dat er tal van andere sportverbonden en golfbiljartorganisaties bestaan dewelke niets met de BGB te maken hebben.*
- *BGB is dan ook allesbehalve ‘overkoepelend’.*
- *Wat men bedoelt met begrip ‘erkende federatie’ is zeer de vraag? HCSB blinkt uit in vaagheden en juridische onzin.*
- *BGB is ten deze formeel, zij is door niemand of wat dan ook erkend, de BGB is een privaatrechtelijke vzw die van niemand erkenning nodig heeft of vraagt.*

6.2.

“BGB bepaalt met andere woorden de wijze waarop golfbiljartwedstrijden, en zelfs golfbiljart als dusdanig in België worden gespeeld.”

Ook deze stelling is pertinent fout. BGB bepaalt helemaal niets. Zij organiseert alleen de golfbiljart voor de bij haar aangesloten verbonden in Vlaanderen. Er is geen vertegenwoordiging in Wallonië en er zijn tal van andere verbonden buiten de BGB.

6.3

“Alle wedstrijden, vriendschappelijk en competitief, door alle leden van de BGB worden gespeeld met verplichte inachtneming van het reglement, de voorziene standaardnormen BGB.”

Deze stelling is pertinent fout.

Vriendschappelijke wedstrijden vallen volledig buiten de bevoegdheid van de BGB. De standaardnormen van de BGB vzw zijn enkel van toepassing op alle interne wedstrijden, zijnde de nationale inrichtingen en de competitie.

Welk materiaal de clubs of caféuitbaters gebruiken tijdens het dagelijks gebruik van de biljart en inrichtingen door clubs, is volledig vrij. Tal van clubs organiseren eigen toernooien waar de BGB geen enkele invloed op uitoefent.

BGB sluit het gebruik van andere materialen onder geen beding uit.

6.4.

“De standaardnormen van het BGB inzake biljartballen bevatten dus geen materiaal of productvereisten of objectieve verantwoording, doch enkel een specifiek merk van

Belgische
Mededingingsautoriteit

biljartballen. Concreet wordt hierdoor in België enkel met golfbiljartballen van nv SALUC gespeeld.”

Deze stelling is fout en onzinnig!

In de PDB Super en Toplegue wordt ook met PDB-ballen of Dymand-ballen gespeeld. In vele andere federaties wordt niet met SALUC gespeeld.

HCSB poneert vanalles maar bewijst niets.

Alleszins wordt er niet met de Dynaspheres golfbiljartballen gespeeld om de eenvoudige reden dat ze nog niet voorhanden zijn.

6.5.

HCSB beweert dat BGB sponsorovereenkomsten zou hebben ‘van minstens 10 jaar’.

Deze stellingen zijn pertinent fout.

Ook de verwijzing naar openbare aanbesteding of een tender is volstrekt naast de kwestie.

De BGB is een vzw dewelke voor de benaerstiging van haar doel enkel rekening moet houden met de wettelijke bepalingen en haar eigen statuten en reglementen.

7. DE AGRESSIE VAN HCSB

BGB wenst te wijzen op het verloop van de feiten en de ongepaste agressie waarmee HCSB in deze de BGB benadert.

7.1.

Op 22 augustus 2019, midden het groot verlof en één week voordat de eerste officiële wedstrijden onder BGB van het speeljaar aanvangen, vraagt HCSB aan BGB

“Wat dan wel het officiële standpunt is betreffende het gebruik van alternatieven voor het materiaal van uw sponsor Aramith?”

BGB antwoordt hierop pertinent en stelt:

“Uw mail staat geagendeerd op de eerstvolgende vergadering van de RvB van 14/09/2019.”

7.2.

Zonder de vergadering van de raad van bestuur af te wachten, ontvangt de vzw BGB een ongemeen agressief schrijven dd 12 september 2019 vanwege de advocaat van HCSB, eindigend met

“Ik ben onder meer beopdracht om;

- 1. Formeel klacht in te dienen bij de Belgische mededingingsautoriteiten;*
- 2. Een kort gedingprocedure op te starten met verzoek om met onmiddellijke ingang de biljartballen van mijn cliënte toe te laten, onder verbeurte van een dwangsom van 1000,- euro per dag;*
- 3. Een procedure ten gronde op te starten om u te veroordelen wegens de miskennis van het mededingingsrecht en om een integrale schadevergoeding te bekomen.”*

7.3.

BESLUIT: binnen een periode van nauwelijks veertien dagen, bij aanvang van het nieuwe competitiejaar, wordt BGB om de oren geslagen met de meest zware dreigementen, dit terwijl

- *De golfbiljartballen van Dynaspheres nog niet eens beschikbaar zijn;*
- *Er nooit enig verzoek is geweest om deze ballen te mogen voorstellen, testen of wat dan ook.*

De BGB kan nu al 'prima facie' vaststellen dat de ballen Dynaspheres volgens de website niet alleen een andere kleur hebben dan de ballen van Saluc, maar ook andere symbolen bevatten (rechthoeken en cirkels).

IN RECHTE

8.1. Ontoelaatbaarheid bij gebrek aan hoedanigheid in belang

8.1.1.

HCSB is zoals aangetoond 100% dochter van HCS, die op haar beurt 100% dochter is van Loontjens nv.

Loontjens nv verkoopt zowel de golfbiljartballen van Aramith als van Dynaspheres.

HCSB heeft geen economisch belang bij de vordering

8.1.2.

HCSB beweert de 'vennootschap achter' Dynaspheres te zijn.

Van deze bewering wordt geen enkel bewijs geleverd.

8.1.3.

De golfbiljartballen van Dynaspheres zijn op het ogenblik van de pleidooien in België gewoon nergens te koop.

8.1.4.

BGB moet hier wijzen op de economische relevantie van de golfbiljartmarkt, of beter de economische irrelevantie ervan.

Navraag leert dat er jaarlijks door alle BGB'clubs samen ongeveer 175 sets ballen worden aangekocht. De consumentenprijs bedraagt 180,- tot 250,- euro. De aankoopprijs voor handelaars loopt van 50,- euro voor de goedkopere tot 70,- euro voor de duurdere sets.

In de hypothese dat HCSB een marktaandeel van bij voorbeeld 30% zou kunnen verkrijgen, wat neerkomt op 60 sets, waarvan 50% dure sets en 50% standaard, dan handelen we hier over een omzet van 30 maal 70,- euro en 30 maal 50,- euro, of in totaal 3600,- euro.

Van deze 3600,- euro per jaar moet uiteraard de productie en ontwikkelingskost worden afgetrokken.

BESLUIT: HCSB bewijst geen belang bij deze zaak.

8.2. Ten gronde

8.2.1.

In tegenstelling tot wat men beweert, wordt er ook buiten de BGB heel wat golfbiljart gespeeld en georganiseerd.

In tegenstelling tot wat men beweert, voorziet het reglement van de BGB enkel het gebruik van Arabithballen bij officiële competities en toernooien.

Daarbuiten – voor de toernooien en wedstrijden dewelke de clubs zelf organiseren, de vriendschappelijke wedstrijden en dergelijke meer – legt de BGB geen enkele verplichting op, dit is ook niet haar bevoegdheid.

8.2.2.

In tegenstelling tot wat men beweert, zijn de Dynaspheres golfbiljartballen gewoon nog niet te koop.

8.2.3.

HCSB heeft nooit enige poging gedaan om de nieuwe Dynaspheres golfbiljartballen bij BGB voor te stellen, zij zijn ook nergens te vinden. De bewering dat er geen objectieve verantwoording is om voor andere golfbiljartballen te kiezen, is dus ‘goedkoop’.

De kwaliteit van de Dynaspheres ballen kon tot op heden niet eens geverifieerd worden.

Bovendien is het zo dat de BGB vanwege HCSB nooit enig sponsoringsvoorstel heeft ontvangen.

HCSB tracht bewust het College te misleiden door in haar dossier de verkoop van poolbiljartballen en caramboleballen te verwarren met de uiterst beperkte en voor haar onbestaande verkoop van golfbiljartballen.

De rechtspraak van het BAS en de Europese commissie zijn ten deze niet relevant. BGB heeft geen erkenning, krijgt geen subsidies en werkt volstrekt privaat. Wie onder de door BGB georganiseerde wedstrijden wil spelen, moet inderdaad de reglementen aanvaarden. Dit is de logica zelve. Wie met deze reglementen een probleem heeft, kan in tal van andere sportverbonden, federaties en organisaties ook golfbiljart gaan spelen.

8.2.4.

Aangezien ‘prima facie’ HCSB niet bewijst dat zij de rechten heeft op de Dynaspheresballen, niet bewijst dat deze ballen hic et nunc te koop zijn, niet bewijst dat deze ballen kwalitatief voldoende zijn om in de door de BGB georganiseerde wedstrijden gebruikt te worden, is het ‘prima facie’ wel degelijk kennelijk onredelijk om te midden een lopende competitie aan de BGB nu al de verplichting op te leggen het gebruik van de golfbiljartballen voor de door haar georganiseerde officiële competities vrij te laten.

BGB verzoekt de Belgische Mededingingsautoriteit de vordering dan ook onontvankelijk, ontoelaatbaar, minstens ongegrond te verklaren.

V. Beoordeling door het Mededingingscollege

V.1 De ontvankelijkheid en de toepasselijke mededingingsregels

i) Ontvankelijkheid

12. De auditeur-generaal heeft op 21 november 2019 na het horen van de directeur economische studies, een onderzoek geopend betreffende de zaak waarop het Verzoek betrekking heeft.
13. Gelet op de betrokken markt oordeelt College dat Verzoekster een voldoende belang heeft in de zin van artikel IV.71 WER.
14. Het Mededingingscollege acht het Verzoek ontvankelijk.

ii) De artikelen 101 en 102 VWEU

15. Gelet op de structuur van Verzoekster en de betrokken producten oordeelt het College dat de handel tussen de Lidstaten beïnvloed wordt door de praktijken die het voorwerp zijn van deze zaak, en dat zij daarom ook beoordeeld dienen te worden in het licht van de artikelen 101 en 102 VWEU.

V.2 De gegrondheid van het Verzoek

16. Voor de gegrondheid van een verzoek om voorlopige maatregelen vereist artikel IV.71 WER:
  - 1) Een *prima facie* inbreuk op de artikelen IV.1 en/of IV.2 WER en/of de artikelen 101 en/of 102 VWEU, en
  - 2) De noodzaak om dringend een toestand te vermijden die een ernstig, onmiddellijk en moeilijk herstelbaar nadeel kan veroorzaken voor de ondernemingen waarvan de belangen door de aangeklaagde praktijken worden aangetast, of die schadelijk kan zijn voor het algemeen economisch belang. Er dient daartoe een band te zijn tussen (i) het te vermijden nadeel en de praktijken die *prima facie* op een inbreuk wijzen, en (ii) tussen de te nemen voorlopige maatregelen en het in aanmerking genomen nadeel.
17. De vereisten van een *prima facie* inbreuk en dringendheid gelden zowel ten aanzien van de noodzaak om dringend een toestand te vermijden die schadelijk kan zijn voor het algemeen economisch belang als ten aanzien van een ernstig, onmiddellijk en moeilijk herstelbaar nadeel voor de ondernemingen waarvan de belangen door de aangeklaagde praktijken worden aangetast. Maar het College dient desgevallend ten aanzien van de onderscheiden belangen na te gaan of aan de *prima facie* voorwaarde is voldaan.

V.2.1 Prima facie inbreuk

18. Om maatregelen betreffende de vermeende inbreuken te verantwoorden moet worden nagegaan of de klacht ten gronde *prima facie* voldoende gegrond lijkt om een onderzoek te

verantwoorden waarbij er een reële kans is dat dit zal leiden tot de vaststelling van een inbreuk op de mededingingsregels. Volgens de rechtspraak van het Marktenhof en de beslissingspraktijk van de BMA betekent dit dat moet worden nagegaan of het al dan niet kennelijk onredelijk zou zijn de feiten als een inbreuk te beschouwen¹⁹.

V.2.1.a Grieven van Verzoekster

19. Verzoekster laat gelden dat de BGB, door zonder objectieve verantwoording slechts één enkel specifiek merk van (golf)biljartballen binnen haar federatie toe te laten, waarbij de golfbiljartballen van onder andere HCSB (hierna de Dynaspheres ballen) niet mogen worden gebruikt, een inbreuk pleegt in de zin van de artikelen IV.1 en IV.2 WER.

V.2.1.b De kwalificatie van de BGB en de verbonden die er lid van zijn

20. De VZW Belgische Golfbiljart Bond – Ligue belge de Billard Golf – Belgium Golf Billiards League (afgekort en hierna “BGB”), is volgens Verzoekster de enige overkoepelende erkende sportfederatie in België voor de sport Golfbiljart (<https://www.bbgolfbiljart.be/>) die de Belgische golfbiljart kampioenschappen, provinciale kampioenschappen en verbondskampioenschappen organiseert²⁰. Verweerster betwist dit. Zij stelt dat er geen sprake is van een erkenning, dat zij geen vertegenwoordiging heeft in Wallonië, en dat er in Vlaanderen ook competities georganiseerd worden waar de BGB niet bij betrokken is²¹.

21. Gelet op het feit dat niet betwist wordt dat de BGB zelf competities en wedstrijden organiseert²² acht het College het *prima facie* niet kennelijk onredelijk de BGB als een onderneming te beschouwen in de zin van de artikelen IV.1 en 2 WER en 101 en 102 VWEU²³.

22. De BGB kent verbonden en clubs als leden van de vereniging²⁴. De verbonden die lid zijn van de BGB organiseren ook competities en wedstrijden²⁵ en kunnen om dezelfde redenen als onderneming worden aangemerkt.

---

¹⁹ Hof van Beroep te Brussel, 28 april 2016 over de Beslissing nr. ABC-2015-V/M-23 van 27 juli 2015 in de zaak *GCL/FEI*; en 7 september 2016 over de beslissing nr. BMA-2015-V/M-65 van 5 november 2015 in de zaak *Proximus/Telenet*. https://www.bbgolfbiljart.be/wp-content/uploads/2019/11/verslag_vergadering_2019-11.pdf).

²⁰ Randnummer 2 van het Verzoek.

²¹ Par. 2.2 en 6 van de Schriftelijke opmerkingen van Verweerster.

²² Zie BGB-Kompetitiereglement in het *Reglementenboek 2019-2020*, <https://www.bbgolfbiljart.be/wp-content/uploads/2019/09/Reglementenboek-2019-2020.pdf>, hierna Reglementenboek. Zie ook in stukken C1 en C2 bij het Verzoek.

²³ Zie de vermelde arresten van het Hof van beroep van 28 april 2016 en 5 november 2015. Zie ook het arrest van het HvJ van 18 juli 2006 in zaak C-519/04, *Meca-Medina*.

²⁴ Artikel 5 van de Statuten, stuk C-1 van Verzoekster.

²⁵ Zie bij voorbeeld artikel 5 van het Intern Reglement van het Golfbiljartverbond Mechelen, stuk C-5 van verzoekster.

23. De BGB kwalificeert aldus als een ondernemingsvereniging in de zin van de artikelen IV.1 WER en 101 VWEU.

V.2.1.c Golfbiljartballen

24. Tijdens de zitting werd nader toegelicht dat in België, Nederland en Denemarken (de landen waar golfbiljart vooral gespeeld wordt) in competitie alleen met phenolic resin ballen gespeeld wordt. Volgens Verzoekster zijn deze allen van eenzelfde kwaliteit. Het polijsten zou kunnen verschillen, maar na enkele weken spelen zouden door het gebruik van krijt de kleine verschillen in polijsten niet langer merkbaar zijn. De phenolic resin ballen verschillen in diameter volgens het type biljart. Voor golfbiljart wordt gespeeld met ballen met een diameter van 61,5 cm met een gewicht van 210 g. Deze ballen bestaan in verschillende kleuren en in varianten met of zonder merktekens.

25. Er is niet betwist dat de NV Saluc een marktaandeel heeft op de gehele markt voor biljartballen (en dus niet alleen golfbiljartballen) van ong. 85%, en zo voor de komst van de Dynaspheres ballen een quasi monopolie had op de markt voor biljartballen of toch voor golfbiljartballen. Er is ook niet betwist dat Dynaspheres ballen van HCSB in 2018 op de markt kwamen. Partijen verschillen daarentegen duidelijk van mening over de mate waarin de Dynaspheres ballen voor december 2019 effectief beschikbaar waren op de Belgische markt.

26. Er is verder niet betwist dat golfbiljartballen meestal gekocht worden door de cafés waarin golfbiljart gespeeld wordt, en niet door de verbonden, clubs of spelers.

27. Over de omvang van de markt verschillen de partijen duidelijk van mening. Het werd niet tegengesproken dat een set ongeveer 2 jaar gebruikt kan worden.

V.2.1.d De betrokken markt

28. Verzoekster omschrijft de markt als de markt voor de organisatie van golfbiljartwedstrijden in België. Zij vermeldt als verstoorde aanverwante markt de markt de verkoop van (competitie) (golf)biljartballen. Verweerster laat echter gelden dat zij geen vertegenwoordiging heeft in Wallonië²⁶.

29. De door Verzoekster voorgestelde *productmarkt* definitie is gelet op de populariteit van biljartsporten in België in lijn met wat het College oordeelde in een zaak betreffende cyclocross en met de beslissingspraktijk van de Europese Commissie en de Franse Autorité de la Concurrence²⁷. Het College stelt echter vast dat deze zaak niet zozeer betrekking heeft op mededinging tussen organisatoren van golfbiljart competities of wedstrijden, maar alleen op de biljartballen die daarbij

---

²⁶ Par. 6.2 van de Schriftelijke opmerkingen van Verweerster.

²⁷ Beslissing BMA-2015-V/M-65 van 5 november 2015 in de zaak Proximus t. Telenet en de beslissingen waarnaar verwezen werd in randnummer 29.

mogen worden gebruikt. Het acht het daarom *prima facie* niet kennelijk onredelijk om de productmarkt te definiëren als de markt voor golfbiljartballen.

30. Het College spreekt zich in dit stadium van de procedure niet uit over de vraag of de relevante *geografische markt* de Belgische markt is of de markt in Vlaanderen.

31. Gelet op de verder te bespreken marktpositie van de BGB acht het College het *prima facie* niet kennelijk onredelijk om te oordelen dat de markt voor golfbiljartballen in België of Vlaanderen ook als een betrokken markt te beschouwen in de zin van de artikelen IV.1 en IV.2 WER.

V.2.1.e Het betwiste reglement

32. Onder J van het BGB-Kompetitiereglement²⁸ wordt voor de in het BGB kader gespeelde wedstrijden bepaald dat zij moeten worden gespeeld met een van de twee vermelde types Aramith ballen van de NV Saluc (de Super Aramith en de Super Aramith Pro-Cup golfbiljartballen, hierna de Aramith ballen). Deze twee types zijn ook vermeld in de Standaardnormen opgenomen in het Speelreglement in hetzelfde Reglementenboek.

33. Verzoekster leidt hieruit af dat de nationale, provinciale en verbondskampioenschappen, en alle lokale en niet-lokale, vriendschappelijke en competitieve wedstrijden door alle leden van de BGB (verbonden, clubs en spelers) alleen gespeeld mogen worden met de in de Standaardnormen vermelde biljartballen²⁹.

34. Verweerster betwist dit evenwel. Zij stelt dat caféuitbaters voor dagelijks gebruik en 'inrichtingen door clubs' vrij het gebruikte materiaal kunnen kiezen. Zij stelt dat in de PDB Super en Topleague ook met PDB of *Dymand* ballen gespeeld wordt, maar Verweerster acht deze ballen van mindere kwaliteit. Dat niet met Dynaspheres ballen gespeeld wordt, wordt volgens Verweerster verklaard door het feit deze nog niet voorhanden zouden zijn³⁰.

35. Indien het toepasselijke reglement niet wordt gevolgd, kan een klacht worden ingediend bij de BGB en kan de BGB een minnelijke schikking aanbieden³¹. En indien een wedstrijd wordt gespeeld met andere biljartballen dan Aramith, dan zou de wedstrijd automatisch verloren worden met een "0"-score³².

---

²⁸ Opgenomen in het *Reglementenboek 2019-2020*; zie ook in stukken C-1 en C-2 bij het Verzoek.

²⁹ Randnummer 4 van het Verzoek.

³⁰ Par. 6.3 en 6.4 van de Schriftelijke opmerkingen van Verweerster.

³¹ Stuk C-1, p. 56 van Verzoekster.

³² Stuk E-4 van Verzoekster.

V.2.1.f Artikel IV.1 WER en 101 VWEU

36. Verzoekster laat gelden dat BGB en de NV Saluc een sponsorovereenkomst afsloten en suggereert dat deze overeenkomst ook de exclusieve keuze voor golfbiljartballen van de NV Saluc betrof.

37. Tijdens de zitting op 20 december 2019 werd dit door Verweerster in aanwezigheid van Verzoekster bevestigd en werd, vertrouwelijk, kopie van deze overeenkomst neergelegd (de Sponsorovereenkomst). Uit deze overeenkomst blijkt dat zij gesloten werd op 20 maart 2019 met een geldigheidsduur van 3 jaar. Zij verving een overeenkomst tussen de BGB en de NV Saluc van 1 maart 2010 die jaarlijks stilzwijgend verlengd werd. De huidige overeenkomst is overigens niet alleen gesloten met de NV Saluc, maar betreft ook twee vennootschappen uit de Iwan Simonis SA groep inzake biljartlakens, en het is de Iwan Simonis groep die jaarlijks een bedrag van [vertrouwelijk ten aanzien van beide partijen] dient te storten aan de BGB.

38. In de overeenkomst wordt gestipuleerd dat de BGB tijdens nationale, provinciale en verbondskampioenschappen, en in alle bij de BGB aangesloten verbondscompetities alleen de Aramith ballen toelaat. Er wordt niet betwist dat lokale verbonden de BGB normen dienen op te leggen wanneer het BGB-Kompetitiereglement³³ van toepassing is, en dat dit ook zo gebeurt. Dit blijkt bij voorbeeld uit het Intern Reglement van het Golfbiljartverbond Mechelen³⁴.

39. Ook indien de bepaling over de Aramith ballen in de Sponsorovereenkomst in maart 2019 geen directe invloed op de markt zou hebben gehad bij het ontbreken van alternatieven voor deze ballen, is het niet onredelijk te denken dat het ontbreken van alternatieven misschien verklaard moet worden door de al sinds jaren bestaande exclusieve contracten en heeft zij alleszins ten laatste sinds december 2019 Verzoekster de toegang tot de markt belet.

40. Het College acht het om deze redenen *prima facie* niet kennelijk onredelijk om te oordelen dat er thans tussen de BGB en de NV Saluc een met de artikelen IV.1 WER en 101 VWEU strijdige overeenkomst geldt.

41. Tijdens de zitting werd verklaard dat reglementen worden vastgesteld en tot het sluiten van overeenkomsten wordt besloten door de Raad van Bestuur van de BGB. Het College acht het om deze redenen *prima facie* niet kennelijk onredelijk om te oordelen dat de Sponsorovereenkomst ook gekwalificeerd kan worden als een met de artikelen IV.1 WER en 101 VWEU voor de leden bindend besluit van een ondernemingsvereniging.

---

³³ Opgenomen in het *Reglementenboek 2019-2020*; zie ook in stukken C-1 en C-2 bij het Verzoek.

³⁴ Stuk C-5 van Verzoekster, artikelen 1.1.1 en 3.1.1.

42. Het College oordeelt dat het zich in deze procedure waarin de NV Saluc geen partij is, niet kan uitspreken over de vraag of een dergelijke overeenkomst gelet op de kennelijk zeer aanzienlijke marktpositie van de NV Saluc *prima facie* ook zou kunnen worden gekwalificeerd als strekkende tot versterking van een eventueel bestaande machtspositie van de NV Saluc in de zin van de artikelen IV.2 WER en 102 VWEU.

V.2.1.g Artikel IV.2 WER en 102 VWEU

i) De marktpositie van de BGB

43. Tijdens de zitting werd door Verweerster erkend dat de BGB, ook indien zij geen ‘erkende’ overkoepelende vereniging is, een leidende rol heeft voor de golfbiljartsport in België, waarbij niet wordt betwist dat deze sport vooral in Vlaanderen wordt beoefend.

44. De leidende rol van de BGB wordt ook bevestigd door het feit dat, zonder dat dit werd tegengesproken, tijdens de zitting vermeld werd dat ook verbonden die geen lid zijn van de BGB ofwel op hun websites uitdrukkelijk vermelden dat onder BGB-regels wordt gespeeld, of regels toepassen die de BGB-regels overnemen. Dit betreft onder andere de nationale competitie Aalst Zaterdag, Golfbiljart Machelen-Diegem, Golfbiljart Schelde-Rupel-Vaartland en Golfbiljart Zuid-Vlaanderen.

45. Gelet op het voorafgaande acht het College het niet kennelijk onredelijk *prima facie* te oordelen dat de BGB een machtspositie heeft op de markt voor golfbiljartballen in België of Vlaanderen.

ii) Misbruik van machtspositie

46. Het College stelt vast dat ten minste alle door de BGB georganiseerde wedstrijden door alle leden (verbonden, clubs en spelers) van de BGB gespeeld moeten worden met in acht name van de Standaardnormen opgenomen in het BGB-Kompetitiereglement en Speelreglement in het Reglementenboek van de BGB³⁵. Daaruit blijkt dat binnen de BGB, en dus binnen haar verbonden en haar clubs, alleen de Aramith ballen worden toegelaten³⁶.

47. Het College stelt ook vast dat de restricties inzake het gebruik van (golf)biljartballen worden opgevolgd door de BGB. Zo zou een lid van de BGB op de vraag met welke biljartballen er mocht worden gespeeld het volgende antwoord hebben gekregen : *“Er mag enkel binnen de verbonden van de Belgische Golfbiljart Bond gespeeld worden met de gewone ballen Super Aramith en de Super Aramith Pro-Cup.”* Uit die correspondentie zou ook blijken dat indien een wedstrijd gespeeld wordt met andere biljartballen dan Aramith, de wedstrijd automatisch verloren zou zijn met een “6-0”-score³⁷.

---

³⁵ Zie het BGB-Kompetitiereglement onder J, bv. In de stukken C-1 en C-2 van Verzoekster.

³⁶ Stuk C-1, p. 36 en C-2 p. 37 van Verzoekster.

³⁷ Stuk E-4 van Verzoekster.

48. Het College ontving geen studie van Verweerster over wat de verschillen zouden zijn tussen de golfbiljartballen van Verzoekster en de door Verweerster aanvaarde ballen, en geen technische uitleg en verantwoording voor het opleggen van het gebruik van de Aramith ballen.

49. Verweerster laat gelden dat de golfbiljartballen van Verzoekster pas sinds 1 december 2019 op de Belgische markt voorhanden zijn³⁸, en dat zij nooit enig verzoek heeft gekregen om deze ballen te mogen voorstellen, testen “of wat dan ook”³⁹. Dit werd echter tijdens de zitting tegengesproken door Verzoekster.

50. Het College acht het voor het beoordelen van de *prima facie* voorwaarde niet bepalend dat de golfbiljartballen van Verweerster pas recent op de Belgische markt kwamen en mogelijks niet vooraf voor testen werden aangeboden. Het College ontving geen aanwijzingen dat dergelijke testen worden georganiseerd. En het dient alleszins vast te stellen dat de reglementen van de BGB slechts twee types Aramith ballen toestaan terwijl Verweerster niet betwist dat er ook voor het op de markt komen van de ballen van Verweerster andere ballen gebruikt konden worden voor golfbiljartwedstrijden: zij verwijst naar PDB en Dymand ballen en stelt dat in vele andere federaties niet met Saluc golfbiljartballen wordt gespeeld⁴⁰. Het exclusief toestaan van de twee door de BGB aanvaarde Aramith ballen zonder andere verantwoording van deze keuze dan het bestaan van een Sponsorcontract, kan dus niet worden verklaard door het ontbreken van alternatieven en weert actueel of ten minste potentieel niet alleen de golfbiljardballen van Verzoekster. Bovendien moet het College de verenigbaarheid van het reglement *prima facie* beoordelen in het licht van de huidige marktomstandigheden vermits onder andere uit de rechtspraak in een zaak ten gronde volgt dat de oorzaak van de nietigheid niet noodzakelijk gesitueerd moet worden op het ogenblik van het ontstaan van het betwiste reglement⁴¹.

51. Het College ontving geen enkele aanwijzing dat het opleggen van het gebruik van de twee types Aramith ballen opgelegd werd in de Standaardnormen van de BGB na een bevraging van de markt⁴².

52. De BMA heeft eerder al geoordeeld dat een onderneming met machtspositie geen exclusieve rechten voor langere duur kon toestaan zonder eerst de markt open te stellen voor concurrenten⁴³. Het betreft in deze zaak blijkens de teksten in het Reglementenboek een toekenning voor onbepaalde duur. Het feit dat het hier om een sponsorcontract zou gaan doet daar geen afbreuk aan. Maar uit eerdere beslissingspraktijk van de Europese Commissie blijkt overigens wel dat het recht om materiaal

---

³⁸ Par. 4 van de Schriftelijke opmerkingen van Verweerster.

³⁹ Par. 7.3 van de Schriftelijke opmerkingen van Verweerster.

⁴⁰ Par. 6.4 in de Schriftelijke opmerkingen van Verweerster.

⁴¹ Hof van Beroep Brussel, 23 juni 2005, *TBM-RCB* 2006/2 en Hof van Beroep Luik, 9 september 2004, *T.B.H.* 2006/6, 636.

⁴² Dit wordt ook niet door Verweerster ontkend: par. 6.5 van de Schriftelijke opmerkingen van Verweerster.

⁴³ Beslissing BMA-2015-V/M-65 van 5 november 2015 in de zaak Proximus t. Telenet.

te leveren afhankelijk kan worden gemaakt van sponsering, mits er regelmatig een openbare aanbesteding wordt georganiseerd⁴⁴.

V.2.1.h Besluit betreffende de prima facie voorwaarde

53. Gelet op het voorafgaande oordeelt het College dat het *prima facie* niet kennelijk onredelijk is te oordelen dat:

- (i) er thans tussen de BGB en de NV Saluc een met de artikelen IV.1 WER en 101 VWEU strijdige overeenkomst geldt;
- (ii) uit het feit dat verbonden en clubs die lid zijn van de BGB ook alleen de in de Standaardnormen van de BGB toegelaten golfbiljartballen toelaten in de door hen georganiseerde wedstrijden, blijkt dat er sprake is van een in de BGB genomen beslissing van een ondernemingsvereniging die de leden bindt in de zin van de artikelen IV.1 WER en 101 VWEU;
- (iii) de BGB door slechts twee golfbiljartballen toe te laten, zonder technische verantwoording en zonder andere producenten de mogelijkheid te hebben geboden om tot de markt toe te treden, beschouwd kan worden als een misbruik van machtspositie in de zin van de artikelen IV.2 WER en 102 VWEU;

Het College stelt verder vast dat het Auditoraat de klacht ten gronde *prima facie* voldoende gegrond acht om een onderzoek te verantwoorden⁴⁵.

V.2.2 Het te vermijden nadeel

54. Artikel IV.71 WER bepaalt dat voorlopige maatregelen genomen kunnen worden, indien dringend een toestand moet worden vermeden die (i) een ernstig, onmiddellijk en moeilijk herstelbaar nadeel kan veroorzaken voor de ondernemingen waarvan de belangen aangetast worden door de praktijken of die (ii) schadelijk kan zijn voor het algemeen economisch belang. Het Hof van Brussel oordeelde dat elke minder gunstige omstandigheid waarin een onderneming terecht komt ten aanzien van de toestand waarin zij zich zou bevinden indien zij de restrictieve praktijk niet zou ondergaan, als nadeel in aanmerking komt⁴⁶.

---

⁴⁴ Zie het besluit van de Europese Commissie van betreffende de Deense tennisfederatie waarin een sponsorcontract niet strijdig werd geacht met het mededingingsrecht op voorwaarde dat er regelmatig een openbare aanbesteding wordt georganiseerd, Persbericht van de Europese Commissie van 15 april 1998, stuk F-2 van Verzoekster.

⁴⁵ In haar conclusie stelt de auditeur-generaal voor om de uitkomst van het onderzoek ten gronde af te wachten.

⁴⁶ Brussel 18 december 1996, *Honda t. Belgische Staat*, *Jaarboek H&M 1996*, 856, vermeld door D. Vandermeersch, *De Mededingingswet*, Kluwer, Mechelen 2007, 309.

V.2.2.a Het te vermijden nadeel voor Verzoekster

55. Het College stelt vast dat de aangevochten bepaling het Verzoekster onmogelijk maakt om door HCSB geproduceerde golfbiljartballen te verkopen voor gebruik in competities en wedstrijden die worden georganiseerd onder de regels van de BGB. Het oordeelt dat Verzoekster zich aldus in een minder gunstige situatie bevindt ten aanzien van de toestand waarin zij zich zou bevinden zonder de in de *prima facie* beoordeling in aanmerking genomen restrictieve praktijk.

56. Artikel IV.71 WER vermeldt uitdrukkelijk het *vermijden* van nadeel. Het feit dat de golfbiljartballen van Verzoekster pas recent op de Belgische markt kwamen en het tot nu toe door Verzoekster geleden nadeel dan ook beperkt is⁴⁷, belet dus geenszins het opleggen van voorlopige maatregelen.

57. Het College acht het nadeel ernstig in de zin van artikel IV.71 WER indien de in de analyse van de *prima facie* in aanmerking genomen mogelijke inbreuk niet wordt verholpen. Omdat de exclusieve keuze voor de Aramith ballen opgelegd is in de Sponsorovereenkomst die ook nog voor de twee volgende competitie seizoenen geldt, zou Verzoekster immers ook in de volgende competitie seizoenen de door HCSB geproduceerde golfbiljartballen niet kunnen verkopen voor gebruik in competities en wedstrijden die worden georganiseerd onder de regels van de BGB. Het feit dat het wellicht in absolute cijfers een beperkte omzet betreft is daarbij minder beslissend dan het feit dat het voor de golfbiljartballen markt een aanzienlijk relatief omzet cijfer kan betreffen.

58. Het zo voor Verzoekster dreigende nadeel kan moeilijk worden becijferd omdat noch *ex ante*, noch *ex post* met enige zekerheid bepaald kan worden welke omzet Verzoekster zou hebben gerealiseerd. Het uitgesloten worden uit BGB competities en wedstrijden in een land of regio waar golfbiljart volgens partijen een erg populaire sport is, zal voor een producent van golfbiljartballen ook een imago schade veroorzaken die deels immaterieel zal zijn, en deels oorzaak van verder omzetverlies. Het College oordeelt daarom dat het nadeel moeilijk herstelbaar is in de zin van artikel IV.71 WER.

59. Het College oordeelt dat Verzoekster een nadeel lijdt in de zin van artikel IV.71 WER. Het feit dat HSBC onrechtstreeks gecontroleerd wordt door de Nederlandse vennootschap Loontjens Biljart⁴⁸ en deze groep ook Aramith golfbiljartballen verkoopt⁴⁹, doet daar geen afbreuk aan.

V.2.2.b De te vermijden schadelijke gevolgen voor het algemeen economisch belang

60. Het Mededingingscollege oordeelt dat de vereisten van het ernstig, onmiddellijk en moeilijk herstelbaar karakter blijkens de tekst van artikel IV.71 WER betrekking hebben op het *nadeel* voor

---

⁴⁷ Par. 4 van de Schriftelijke opmerkingen van Verweerster.

⁴⁸ Randnummer 1 van het Verzoek en par. 2.1 van de Schriftelijke opmerkingen van Verweerster.

⁴⁹ Par. 2.1 van en stuk 4 bij de Schriftelijke opmerkingen van Verweerster.

ondernemingen, en niet op een te vermijden *schade* voor het algemeen economisch belang. Het College oordeelt evenwel dat de term 'schadelijk' impliceert dat het algemeen economisch belang, en dus het belang van de betrokken stakeholders, voldoende groot dient te zijn en dat het in ernstige mate moet zijn bedreigd.

61. Mede gelet op de rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU over de verplichting van Lidstaten om de effectiviteit van de handhaving van de mededingingsregels te bewaken⁵⁰, oordeelt het College dat bij het beantwoorden van de vraag of een voorlopige maatregel geboden is voor het vermijden van een toestand die schadelijk kan zijn voor het algemeen economisch belang, op de eerste plaats gekeken moet worden naar wat vereist is voor het vrijwaren van het nuttig effect van de later te nemen beslissing over de bodemzaak.

62. Het Mededingingscollege oordeelt dat in deze zaak de beslissing ten gronde over het al dan niet bestaan van een inbreuk en de interpretatie van het mededingingsrecht ter zake ook zonder voorlopige maatregelen nog nuttig effect kan hebben naar de toekomst.

63. Het College oordeelt evenwel dat sportfederaties, zeker voor een populaire competitiesport een rol van algemeen belang hebben waarbij het ook van algemeen economisch belang is dat zij gewezen worden op de noodzaak om het mededingingsrecht te respecteren, en dat ondernemingen en producten alleen op gegronde redenen de toegang kan worden ontzegd tot de desbetreffende relevante markten.

64. Het College houdt daarbij echter ook rekening met het feit dat verenigingen zoals de BGB over heel beperkte middelen beschikken en voor het omkaderen van een populaire sport moeten kunnen steunen op de inzet van een netwerk van vrijwilligers waarvan geen mededingingsrechtelijke kennis kan worden verwacht.

65. Het College oordeelt daarom dat het *prima facie* in het algemeen economisch belang is dat een schade door de inzake de *prima facie* voorwaarde weerhouden mogelijke inbreuken wordt vermeden zonder de voor het algemeen belang waardevolle sportactiviteiten te ontwrichten.

V.2.3 De gevraagde maatregelen

V.2.3.a Dringendheid

66. Het College acht het nemen van een maatregel dringend indien een nadeel nu nog vermijdbaar is of nog kan worden beperkt. Het oordeelt dat in deze zaak een toenemen van de schadelijke gevolgen voor Verzoekster en het algemeen economisch belang nog kan worden vermeden en alleszins nog kan worden beperkt. Het College stelt daarbij met name vast dat ook indien geen proportioneel verantwoorde maatregel nog een nuttig effect zou kunnen hebben voor het lopende seizoen, alle betrokkenen tijdig dienen te weten welke regels voor het volgende seizoen

---

⁵⁰ Zie bij voorbeeld het arrest van het Hof van Justitie van 7 december 2010 in de zaak C-439/08, *Vebic*.

kunnen gelden. Het is hoogst onwaarschijnlijk dat het onderzoek ten gronde tijdig kan zijn afgesloten om deze regels voor te bereiden, vast te stellen en kenbaar te maken.

67. Het Mededingingscollege acht het nemen van maatregelen daarom dringend in de zin van artikel IV.71 WER.

V.2.3.b De gevraagde maatregelen

i) De gevraagde maatregelen

68. Verzoekster verzoekt om:

- i. “De onmiddellijke schorsing te bevelen van deze restrictieve mededingingspraktijken door de BGB. De BGB meer bepaald te verplichten om binnen haar federatie en via haar reglement geen restricties meer op te leggen over het type (merk) van biljartballen dat binnen BGB mag worden gebruikt, zonder objectieve en gegronde verantwoording. De door HCSB ontwikkelde (golf)biljartballen (ook) te doen toelaten binnen de BGB.*
- ii. Een dwangsom op te leggen van 1.000,00 EUR per dag dat de BGB de restrictieve mededingingspraktijk niet stopzet.*
- iii. De BGB te bevelen om op haar kosten de uit te spreken beslissing binnen de 7 dagen te publiceren op haar website en deze mee te delen via de gebruikelijke communicatiekanalen aan al haar leden, inclusief haar verbonden en haar clubs.*
- iv. De beslissing bekend te maken op de website van de Belgische Mededingingsautoriteit conform artikel IV.75, §2 WER.*

ii) De gevraagde maatregelen moeten doeltreffend zijn

69. Een maatregel is doeltreffend wanneer zij toelaat het nadeel of een toename van het nadeel voor de door de ondernemingen waarvan de belangen aangetast worden door de betwiste praktijk of de schadelijke gevolgen ervan voor het algemeen economisch belang, te vermijden of ten minste merkbaar te beperken.

70. Het College oordeelt dat de gevraagde maatregelen van aard zijn om het in artikel IV.71, §1 WER bedoelde nadeel of een toename van het nadeel voor Verzoekster en andere getroffen ondernemingen waarvan de belangen aangetast worden door de betwiste praktijk, of de schadelijke gevolgen ervan voor het algemeen economisch belang, te vermijden of ten minste merkbaar te beperken.

iii) De gevraagde maatregelen moeten proportioneel zijn

71. Bij het beoordelen van de proportionaliteit van maatregelen dient het College rekening te houden met de impact van die maatregelen voor Verweerster indien in de beslissing ten gronde geen inbreuk wordt vastgesteld, en de impact voor Verzoekster indien geen maatregelen worden opgelegd maar wel een inbreuk wordt vastgesteld.

72. Het College herinnert eraan dat het in een enigszins analoge zaak waarin zonder enige vorm van aanbesteding exclusieve rechten waren toegekend voor een langere periode, besliste dat verweerster de keuze had tussen een schorsen van de exclusiviteit van de toegekende rechten of het organiseren van een openbare aanbesteding⁵¹.

73. Het College oordeelt dat een onmiddellijke schorsing van de aangevochten bepalingen de competities en wedstrijden van het lopende seizoen disproportioneel dreigt te verstoren. Het College acht het proportioneel en noodzakelijk dat de wedstrijdleiders in de betrokken cafés over heldere en ook door de deelnemers gekende instructies beschikken en discussies kunnen worden vermeden over de ballen waarmee gespeeld mag worden en een mogelijk verstoren van de gelijkheid tussen spelers door het gebruik van ballen waarvan de gelijkwaardigheid in de ogen van de spelers nog niet voldoende zou zijn aangetoond.

74. Het College heeft bij toepassing van artikel IV.73, §1 WER Verzoekster en Verweerster op 7 januari 2020 meegedeeld dat het College overwoog om de volgende voorlopige maatregelen op te leggen:

- a. Ofwel binnen drie maanden vanaf de datum van deze beslissing inzake voorlopige maatregelen over te gaan tot schorsing tijdens de periode startende vanaf de aanvang van het seizoen 2020-2021 tot aan de ontvangst van de eindbeslissing in de door de auditeur-generaal geopende zaak ten gronde, van elke contractuele of reglementaire verplichting om de Aramith ballen te gebruiken. Het is de BGB toegelaten om in aanvulling daarop binnen de in de vorige zin vermelde termijn van drie maanden en voor de aldaar bepaalde periode te bepalen dat alleen gespeeld mag worden met ballen die bepaalde objectief vaststelbare kenmerken hebben die hen functioneel gezien geschikt maken voor het spelen van golfbiljart en geen statistisch significant voordeel creëren voor spelers die met een bepaald merk van bal hebben geoefend. Het kan hierbij gaan om voorwaarden van gewicht, diameter, materiaal en rotatiesnelheid, ofwel
- b. de vanaf de aanvang van het seizoen 2020-2021 toegelaten golfbiljartballen te bepalen na aanbesteding van een sponsorcontract voor het relevante speelseizoen. Die aanbesteding moet open staan voor alle leveranciers van golfbiljartballen die bepaalde objectief vaststelbare kenmerken hebben die hen functioneel gezien geschikt maken voor het spelen van golfbiljart en geen statistisch significant voordeel creëren voor spelers die met een bepaald merk van bal hebben geoefend. Het kan hierbij gaan om voorwaarden van gewicht, diameter, materiaal en rotatiesnelheid.

---

⁵¹ Beslissing BMA-2015-V/M-65 van 5 november 2015 in de zaak Proximus t. Telenet, randnummer 71. Zie ook het besluit van de Europese Commissie van betreffende de Deense tennisfederatie waarin een sponsorcontract niet strijdig werd geacht met het mededingingsrecht op voorwaarde dat er regelmatig een openbare aanbesteding wordt georganiseerd, Persbericht van de Europese Commissie van 15 april 1998, stuk F-2 van Verzoekster. Ook de Franse Autorité de la Concurrence nam een gelijkaardige maatregel: Décision n° 14-MC-01 du 30 juillet 2014 relative à la demande de mesures conservatoires présentée par la société beIN Sports France dans le secteur de la télévision payante (vrij vertaald: "Beslissing n° 14-MC-01 van 30 juli 2014 betreffende het verzoek om voorlopige maatregelen ingediend door de vennootschap beIN Sports France in de sector van betaaltelevisie."). Deze beslissing werd grotendeels bevestigd door het Hof van beroep te Parijs in een arrest van 9 oktober 2014.

75. Verzoekster heeft binnen de in artikel IV.73, §1 WER bepaalde termijn haar schriftelijke opmerkingen ingediend. Zij meent dat het College zich overeenkomstig artikel IV.71 WER dient te beperken tot een schorsen van de *prima facie* mededinging beperkend geachte praktijk. Het College dient te wijzen op de rechtspraak die stelt dat artikel IV.73, §1 WER zo gelezen moet worden dat het College als administratieve overheid over een discretionaire marge beschikt om de maatregelen te bepalen die het gerechtvaardigd acht ten opzichte van de gevraagde maatregelen⁵². Verzoekster vraagt ook dat in de eerste van de voorgestelde alternatieven gepreciseerd zou worden dat de opgelegde criteria of kenmerken proportioneel, nodig, passend en redelijk verantwoord dienen te zijn. Het College kan Verzoekster volgen in het opleggen van een verantwoording maar oordeelt dat uit de voorgestelde formulering volgt dat de criteria of kenmerken objectief, proportioneel en dus passend dienen te zijn. Het College kan Verzoekster om de eerder en hierna gegeven redenen gelet op artikel IV.73, §2 WER niet volgen in haar argument dat een onmiddellijke schorsing geen versturende gevolgen zou hebben.

76. Verweerster meldde al op 13 januari voor ontvangst van de opmerkingen van Verzoekster dat de Raad van bestuur van de BGB opteerde voor het organiseren van een veiling en dus voor de tweede voorgestelde maatregel.

77. Verzoekster wijst er betreffende de tweede voorgelegde maatregel terecht op dat de BGB-regels ook worden toegepast door verbonden en clubs die niet zijn aangesloten bij de BGB, en wijst ook op de last voor cafés indien zij voor elk seizoen een andere set ballen zouden moeten aankopen.

78. Het College verduidelijkt dat de keuze van de BGB om hetzij technische specificaties voor de toegelaten ballen op te leggen, dan wel de toegelaten ballen te specificeren n.a.v. een open aanbesteding, duidelijk beperkt moet blijven tot de competities en wedstrijden georganiseerd door de BGB en haar leden, ongeacht of de reglementen van niet-aangesloten verbonden en clubs naar de BGB regels verwijzen. De niet-aangesloten verbonden en clubs kunnen, indien het voor de sport belangrijk geacht wordt dat iedereen in een wedstrijd met dezelfde ballen speelt (naar het College begrijpt met ballen van het café waarin gespeeld wordt), zelf bepalen met welke ballen gespeeld mag worden. Het College beslist daarom Verweerster de keuze te laten tussen de eerste en tweede maatregel zoals voorgelegd, maar voegt hieraan toe: “De opgelegde specificaties, dan wel de keuze van golfbiljartballen in het kader van een sponsorcontract mogen alleen betrekking hebben op de competities en wedstrijden die worden georganiseerd door de BGB en de bij de BGB aangesloten verbonden en clubs”.

79. Het College acht deze maatregel(en) proportioneel ten aanzien Verzoekster omdat het tot het nemen van een eindbeslissing in de zaak ten gronde de uitsluiting opheft waarbij het niet onredelijk kan worden geacht dat de spelregels tijdens een lopend seizoen onveranderd blijven. Verzoekster ontleent *prima facie* aan het mededingingsrecht ook niet het recht dat het leveren van materiaal voor sportwedstrijden niet afhankelijk zou mogen zijn van sponsoring. Gelet op het bedrag dat is toegezegd in de Sponsorovereenkomst is het ook niet onredelijk te denken dat ook Verzoekster in de

---

⁵² Hof van Brussel, 28 april 2016 in de zaak FEI t. BMA, en 7 september 2016 in de zaak Telenet t. BMA. Deze laatste zaak betrof maatregelen die vergelijkbaar waren met de maatregelen die het College voorlegde in de brief van 7 januari 2020.

aanbesteding geselecteerd zou kunnen worden. Het acht de maatregelen ook proportioneel ten aanzien van Verweerster omdat het haar beschermt tegen een verstoring van wedstrijden door het gebruik van ongelijke ballen, en haar toelaat de keuze van de toegelaten ballen desgewenst afhankelijk te maken van sponsoring. Het College acht de tweede voorgelegde maatregel ook proportioneel ten aanzien van de cafés die golfbiljartballen aankopen, indien een in een sponsorcontract opgelegd type ballen voor maximum twee speelseizoenen kunnen worden opgelegd. Het College meent te kunnen vast stellen dat het *prima facie* onwaarschijnlijk mag worden geacht dat golfbiljartballen meer dan twee seizoenen gebruikt kunnen worden voor wedstrijden, zelfs in cafés waar minder intensief in wedstrijden zou worden gespeeld.

V.2.3.c Handhaving of aanpassing

80. Deze beslissing dient naar het oordeel van het College te voorzien in een procedure voor het geval betwisting ontstaat over de uitvoerbaarheid of het respecteren van deze maatregelen, of indien geoordeeld wordt dat er redenen zijn om de maatregel te interpreteren, te herzien of vast te stellen dat de maatregelen niet langer vereist zijn.

81. Artikel IV.81 WER bepaalt dat het College de in artikel IV.79, §1 WER bedoelde dwangsommen kan opleggen om de bij toepassing van artikel IV.71, §1 WER genomen voorlopige maatregelen te doen naleven. Deze dwangsommen kunnen overeenkomstig artikel IV.79, §1 WER tot 5% per dag vertraging bedragen van de gemiddelde dagelijkse omzet.

82. Het College beschikt in het huidige stadium van de procedure niet over voldoende gegevens om het in artikel IV.79, §1 WER bepaalde maximum te bepalen. [...] De dan relevante gegevens moeten aan het College worden meegedeeld bij een verzoek tot opleggen van een dwangsom.

OM DEZE REDENEN

1. Beslist het Mededingingscollege bij toepassing van artikel IV.71, §1 WER dat het verzoek om voorlopige maatregelen van de BVBA Hector Cue Sports Belgium (hierna HCSB) jegens de VZW Belgische Golfbiljart Bond (hierna BGB) ontvankelijk is en in de hierna volgende mate gegrond.
2. Legt het Mededingingscollege de BGB de volgende maatregelen op:
  - a. Ofwel binnen drie maanden vanaf de datum van deze beslissing inzake voorlopige maatregelen over te gaan tot schorsing tijdens de periode startende vanaf de aanvang van het seizoen 2020-2021 tot aan de ontvangst van de eindbeslissing in de door de auditeur-generaal

geopende zaak ten gronde, van elke contractuele of reglementaire verplichting om de Aramith ballen te gebruiken.

Het is de BGB toegelaten om in aanvulling daarop binnen de in de vorige zin vermelde termijn van drie maanden en voor de aldaar bepaalde periode te bepalen dat alleen gespeeld mag worden met ballen die bepaalde objectief vaststelbare kenmerken hebben die hen functioneel gezien geschikt maken voor het spelen van golfbiljart en geen statistisch significant voordeel creëren voor spelers die met een bepaald merk van bal hebben geoefend.

Het kan hierbij gaan om voorwaarden van gewicht, diameter, materiaal en rotatiesnelheid. De opgelegde specificaties mogen alleen betrekking hebben op de competities en wedstrijden die worden georganiseerd door de BGB en de bij de BGB aangesloten verbonden en clubs,

b. Ofwel de vanaf de aanvang van het seizoen 2020-2021 toegelaten golfbiljartballen te bepalen na aanbesteding van een sponsorcontract voor maximaal twee speelseizoenen. De looptijd van een sponsorcontract dient van rechtswege te eindigen bij ontvangst van de eindbeslissing in de door de auditeur-generaal geopende zaak ten gronde tenzij die beslissing anders bepaalt. De aanbesteding moet open staan voor alle leveranciers van golfbiljartballen die bepaalde objectief vaststelbare kenmerken hebben die hen functioneel gezien geschikt maken voor het spelen van golfbiljart en geen statistisch significant voordeel creëren voor spelers die met een bepaald merk van bal hebben geoefend. Het kan hierbij gaan om voorwaarden van gewicht, diameter, materiaal en rotatiesnelheid. De keuze van golfbiljartballen in het kader van een sponsorcontract mag alleen betrekking hebben op de competities en wedstrijden die worden georganiseerd door de BGB en de bij de BGB aangesloten verbonden en clubs.

c. Het staat de BGB vrij om per speelseizoen te opteren voor de optie (i) of het organiseren van veiling zoals bedoeld in optie (ii).

3. Beslist het Mededingingscollege bij toepassing van artikel IV.73 WER dat indien het College in een onder (4) in dit dispositief georganiseerde procedure vast stelt dat de onder (2) in dit dispositief opgelegde maatregel niet is uitgevoerd, een in die procedure te bepalen dwangsom verschuldigd zal zijn per dag vertraging vanaf de dag waarop de dwangsom verschuldigd is verklaard tot de dag waarop het Auditoraat vast stelt dat de betrokken maatregel is uitgevoerd of tot de beslissing die een einde stelt aan de procedure betreffende de onder nummer MEDE-V/M-19/0041 door de auditeur generaal geopende zaak.
4. Beslist het Mededingingscollege dat:
  - a. Indien betwisting ontstaat over de interpretatie, uitvoerbaarheid of het respecteren van de voorlopige maatregel bedoeld onder (2) in dit dispositief, de BGB en HCSB zich tot de auditeur-generaal kunnen wenden. De auditeur-generaal of een door haar aangestelde auditeur zijn bevoegd om de maatregel te interpreteren en op het respecteren ervan toe te zien bij toepassing van artikel IV.26, § 3, 7° WER.
  - b. Indien de interpretatie of een beslissing van de auditeur-generaal of de door haar aangestelde auditeur betwist wordt, of gemeend wordt dat de maatregelen dienen te worden gewijzigd of ingetrokken, HCSB, de BGB of de auditeur-generaal of de door haar aangestelde auditeur de voorzitter kunnen vragen om een maatregel of beslissing te interpreteren, te herzien of in te trekken.

- c. Indien de BGB of de auditeur-generaal oordelen dat een onder (2) in dit dispositief opgelegde maatregel niet naar behoren wordt uitgevoerd, zij de voorzitter kunnen vatten met de vraag om een dwangsom op te leggen.
- d. Indien de voorzitter gevat wordt, dat verzoek door de verzoekende partij onverwijld meegedeeld moet worden aan de andere partijen in die procedure. Zij moeten over een termijn van vijf werkdagen beschikken om op dit verzoek te antwoorden. De voorzitter vat het College dat zal beslissen op de stukken tenzij de voorzitter een zitting organiseert.

Aldus beslist op 23 januari 2020 door het Mededingingscollege samengesteld uit Jacques Steenbergen, voorzitter van de Belgische Mededingingsautoriteit en van het Mededingingscollege, Caroline Cauffman en Chris Verleye, assessoren van de Belgische Mededingingsautoriteit.

Voor het Mededingingscollege,

J. Steenbergen

voorzitter